

izdaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 55.—, za meseceto Din 60.— neobvezno.

Oglas po tarifi.

Uredništvo:
Ljubljana, Krištova ulica števil 5/L
Telefon št. 5073 in 5074, ponoči tudi št. 5074.

Recepti se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 5094

Operativni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 5095

Podružici: Maribor, Aleja d'rova št. 13. — Ceste Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem red. zavodu: Ljubljana št. 11.841. — Praha št. 78.180. — Wien, Nr. 105.241

Ljubljana 15. oktobra.

Konferenca jugoslovenskega katoliškega episkopata je končana in škojše so se včeraj vrnili domov. Službene objave ne vedo seveda nič o pravem predmetu škofovskih posvetovanj, a zato ni nič manj resnično, da je na zagrebškem posvetovanju šlo predvsem za vprašanje, kako odpraviti ali vsaj premostiti globok razdor, ki je nastal med duhovščino na Hrvatskem, kjer je povodom pogubne protinarodne politike, ki jo vodi slovenska in hrvaška klerikalna stranka, z vso ostrino stopilo v ospredje vprašanje politične zlorabe vere.

Kakor znano, je sarajevski nadškof Šarič ostro nastopil proti temu, da SLS in HPS, ki se nahajata danes v službi hegemonistov, identificirala interese vere in cerkve s svojimi strankarskimi interesi ter zlasti silila duhovščino v vrste svojih agitatorjev in voditeljev. Nadškof Šarič zastopa pravično mišljenje, da »katoliška akcija« nikakor ne more in ne sme biti klerikalna akcija. To tezo že nekaj časa sem z vso ostrino zastopal njegov »Katoliški tednik«, ki je povodom zagrebške škofovske konference priredil posebno izdajo, v kateri Šaričev zaupnik in urednik Kamber v obliki nekakega memoranduma navaja najtehtnejše verske in cerkvene argumente proti političnemu in strankarskemu katoličanstvu ter kar najostreje zastopa tezo, da duhovnik ne spada v politiko in stranko, temveč v »katoliško akcijo«, ki naj služi pozitivni katoliški življenja.

Spomemim D. Kamberja, odnosno nadškofa Šariča se odločno postavlja zoper politično katoličanstvo te, energično zahteva, da se politika popolnoma prepusti lajkom, katoliška akcija pa duhovništvu. Po mnenju sarajevskega nadškofa, ki se v »Katoliškem tedniku« pri svojih razpravljanih o tem vprašanju sklicuje vedno na papežve enciklike, na njegove izjave in pisma ter na poslanice odličnih zastopnikov rimskega klera, se mora v današnjih časih duhovščina popolnoma posvetiti dušnemu pastirstvu, ker je doslej v vrstici političnega boja samo izgubljala na ugledu ter s tem škodovala cerkvi in odbijala pristaše drugih strank od vere in cerkve.

Iz zagrebškega akademičnega društva »Domagoja« se je sčasoma razvil katoliško starešinstvo (seniorat) kot najvišja instanca HPS, ki je prevzelo tudi vse funkcije katoliške akcije ter samo sebe imenovalo za centralni organ vsega političnega in verskega gibanja v hrvaškem deželah. Klerikalno gibanje na Hrvatskem je od slovenskega klerikalizma le v toliko različno, da je tam lajški vpliv večji, na Slovenskem pa so lajki v SLS samo privrse, ki nima nikakega odločujočega pomena. Ker reakcija proti tej koncentraciji zahteva delitev vere in politike, se starešinstvo HPS temu upira tem bolj, ker ve, da je obstoj klerikalne stranke mogoč le tedaj, ako se za stranko zavzemajo duhovniki z vsemi sredstvi, ki jim jih stavlja na razpolago vera in cerkev. »Domagojci«, t. j. vodstvo HPS, trdijo, da »katoličani brez svoje lastne stranke ne morejo naprej in da v deželah, kjer ni izrazito katoliških političnih strank, pomenijo malo ali pa nič«. »Katoliški tednik« pa navaja priporočilo kardinala Dubois francoskim škofovi, da je baš tako stališče popolnoma napačno in da morajo duhovniki predvsem vršiti vneto katoliški apostolat izven in iznad vseh strank, v politiko pa se ne smejo spuščati, ker to škoduje njih poslanstvu.

Da je na Hrvatskem to velepomembno in za cerkev in narod usodopolno vprašanje s tako resnostjo s cerkvene strani postavljeno na dnevni red, je znak moralnega zdravlja, dokaz, da klerikalizem še ni do kraja okužil hrvaške duhovščine. Pri nas na Slovenskem na žalost riskira duhovnik, ki bi si upal zastopati nazore sarajevskega nadškofa Šariča in njegovih tovarišev, da ga proglasijo za — krivoverca. Odlični vodilni cerkveni krogi na Hrvatskem globoko občutijo inkompatibilnost klerikalne in katoliške akcije in smatrajo, kakor to »Kat. tednik« izrecno poudarja, da se odločitev brez velike škode za vero in cerkev ne da več odlagati. Zato iznaša glasilo sarajevskega nadškofa problem v vseh njegovih podrobnostih ter z vsemi argumenti dogmatike in cerkvene discipline.

Zanimiva je konstatacija »Katoliškega tednika«, da je škof Šarič že na evharističnem kongresu v Chicagu pobiral denar za tak dnevnik, ki ga je episkopat sklenil osnovati, toda starešinstvo se je uprlo temu prizadevanju in je popolnoma obrezusloviло trud nadškofa Šariča, ker bi novi dnevnik brez dvoma škodoval »Narodni Politiki«, glasilo HPS in »starešinstvu«, ki ga Kamber dolži, da si nezakonito prisvaja naslov in značaj »centrale katoliške akcije«.

V svojem pismu vseučiliščnikom leta 1924, je papež naglasil, da se ne sme v interesu vere katolikov siliti v kako stranko, ker vsake stranke program je sam po sebi akonfesijski. »Katoliški

Davidovičev sestanek z Milošem Savčičem

Nova beograjska senzacija — Ljubosumnost radikalov. Konference vladnih šefov. — Borba za skupščinsko predsedstvo

Beograd, 15. oktobra p. Veliko pozornost v tukašnih političnih krogih je vzbudil sestanek med Ljubo Davidovičem in inž. Milošem Savčičem članom glavnega odbora SDS in znanim prijateljem Svetozarja Pribičevića. Sestanek je prišel iznenada. Po dosedanjih informacijah je veljal ta sestanek ki ni v nobeni zvezi z vodstvom KDK v Zagrebu, zgolj osebni informaciji Ljube Davidoviča. Proti večeru se je v političnih krogih govorilo, da ta sestanek ni bil edini in da se je inž. Savčič sestal tekom dneva tudi z drugimi uglednimi politikiz iz današnje vladne koalicije. Imenovalo se je dr. Spah. Marka Trifkovića in celo predsednika vlade dr. Korošca. Vesti o teh sestankih so se izkazale kot netočne. Inž. Savčič se je sestal le z Ljubo Davidovičem. Ravno tako se ni obistnila verzija, da je inž. Savčič po gornjih sestankih nocoj odpotoval v Zagreb zaradi nadaljevanja pogajanj s KDK. Vsa poročevala je v položaju zavrniti vse verzije o nekakšnem posredništvu Miloša Savčiča med sedanjim vladom in KDK.

V radikalnih vrstah je vzbudil dopoldanski sestanek Ljube Davidoviča z Milošem Savčičem precej hudo kri. Nezadovoljstvo radikalov je naperjeno tudi proti ministru prosvete Grolu in poslancu Sečeru. ki sta včeraj na konferenci demokratske stranke v Novem Sadu ostro napadala radikalno stranko in napovedovala da bo treba razmerje med radikali in demokrati temeljito revidirati.

Popoldne se je vršilo danes zopet več konferenc med voditelji četverne koalicije. Zlasti sta bila opažena sestanka med predsednikom vlade dr. Korošcem in Vello Vukičevićem ter med Vojo Marinkovićem in dr. Spahom. Dr. Korošec in Vukičević sta se posvetovala skoro dve uri.

Politični krogi smatrajo, da so popoldanske konference veljale prejši ko ne sestanku Narodne skupščine 17. oktobra in pa vprašanjem, ki so v zvezi z novim zasedanjem Narodne skupščine, ki bo otvorjena 20. oktobra. V prvi vrsti je pereče vprašanje novega predsednika Narodne skupščine. Zadnje dni se je precej govorilo o tem, da bo dosedanjim predsednik dr. Ninko Perić iz zdravstvenih razlogov odstopil. Pristaši radikalnega glavnega odbora hočejo porabiti to priliko in spraviti na predsedniško mesto svojega pristaše. Predsedniško mesto je tem bolj važno, ker postane predsednik Narodne skupščine ob razpisu volitev predsednik državnega zbora, ki vodi nove volitve. Pristaši glavnega odbora bodo baje na seji radikalnega poslanskega kluba, ki bo 20. oktobra, tekoči postavili svojega predsedniškega kandidata. Poskušali bodo doseči unitim med »kupčinskimi« klubovim predsednikom. Kakor se zadržuje, se pripravljajo pristati na kompromis, da ohrani Velja Vukičević dosedanje pozicije v klubu, glavni odbor pa dobi predsednika Narodne skupščine.

Ko je g. Miloš Savčič odhajal ob pol 9. zvečer iz predsedništva v.ade, ga je vprašal vaš dopisnik, zakaj je posetil dr. Korošca. Odgovoril je: »Bil sem pri predsedniku vlade in razgovarjala sva se nekoliko privatno in nekoliko tudi o politiki, o sporazumu.«

Na vprašanje, ali obstoja upanje, da se bo dosegel kak sporazum, je odgovoril: »Pri vseh strankah se čuti želja o sporazumu in se zanj tudi dela.«

Na vprašanje, na čigavo inicijativno vodi svoje razgovore, je odgovoril: »Na svojo lastno.«

Na vprašanje, ali obstoja upanje, da se bo dosegel kak sporazum, je odgovoril: »Pri vseh strankah se čuti želja o sporazumu in se zanj tudi dela.«

Na vprašanje, na čigavo inicijativno vodi svoje razgovore, je odgovoril: »Na svojo lastno.«

Na vprašanje, ali obstoja upanje, da se bo dosegel kak sporazum, je odgovoril: »Pri vseh strankah se čuti želja o sporazumu in se zanj tudi dela.«

Na vprašanje, na čigavo inicijativno vodi svoje razgovore, je odgovoril: »Na svojo lastno.«

Na vprašanje, ali obstoja upanje, da se bo dosegel kak sporazum, je odgovoril: »Pri vseh strankah se čuti želja o sporazumu in se zanj tudi dela.«

Na vprašanje, na čigavo inicijativno vodi svoje razgovore, je odgovoril: »Na svojo lastno.«

Na vprašanje, ali obstoja upanje, da se bo dosegel kak sporazum, je odgovoril: »Pri vseh strankah se čuti želja o sporazumu in se zanj tudi dela.«

Na vprašanje, na čigavo inicijativno vodi svoje razgovore, je odgovoril: »Na svojo lastno.«

Na vprašanje, ali obstoja upanje, da se bo dosegel kak sporazum, je odgovoril: »Pri vseh strankah se čuti želja o sporazumu in se zanj tudi dela.«

Na vprašanje, na čigavo inicijativno vodi svoje razgovore, je odgovoril: »Na svojo lastno.«

Na vprašanje, ali obstoja upanje, da se bo dosegel kak sporazum, je odgovoril: »Pri vseh strankah se čuti želja o sporazumu in se zanj tudi dela.«

Na vprašanje, na čigavo inicijativno vodi svoje razgovore, je odgovoril: »Na svojo lastno.«

Na vprašanje, ali obstoja upanje, da se bo dosegel kak sporazum, je odgovoril: »Pri vseh strankah se čuti želja o sporazumu in se zanj tudi dela.«

Na vprašanje, na čigavo inicijativno vodi svoje razgovore, je odgovoril: »Na svojo lastno.«

Na vprašanje, ali obstoja upanje, da se bo dosegel kak sporazum, je odgovoril: »Pri vseh strankah se čuti želja o sporazumu in se zanj tudi dela.«

Na vprašanje, na čigavo inicijativno vodi svoje razgovore, je odgovoril: »Na svojo lastno.«

Na vprašanje, ali obstoja upanje, da se bo dosegel kak sporazum, je odgovoril: »Pri vseh strankah se čuti želja o sporazumu in se zanj tudi dela.«

Na vprašanje, na čigavo inicijativno vodi svoje razgovore, je odgovoril: »Na svojo lastno.«

„Grof Zeppelin“ na c lju

Snoči ob 9.30 je letel nad Newyorkom

Nepopisno navdušenje v Ameriki. — „Zeppelin“ je premagal Atlantik kljub silnim viharjem. — Čestitke predsednika Coolidgea

Washington, 15. oktobra g. Danes ob 12.24 ameriškega časa so opazili »Grofa Zeppelina«, ki se je v naglem tempu bližal prestolnici. Zrakoplov bo ob 22.15 srednjeevropskega časa prispel v Lakehurst. Malo pred prihodom v Filadelfijo je sporočil dr. Eckener brezžično, da namerava ob 4. popoldne ameriškega časa prispeti v Lakehurst. Istočasno je zaprosil ameriško vlado, da sme preleteti mesta Filadelfijo, Baltimore in Boston.

Grof Zeppelin je preletel v Washingtonu Kaptol (poslopje ameriškega parlamenta). Nad mestom je napravil par krogov ter večkrat nagnil zadnji del zrakoplova v pozdrav. Na tisoče ljudi je pozdravljalo zrakoplov, ki je letel zelo hitro. Ko je »Grof Zeppelin« letel nad Belo hišo, je poslal predsednik Coolidge dr. Eckenerju nastopni brezžični odgovor na njegov pozdrav: »Veselimo se da vam čestitam k uspešni vožnji »Grofa Zeppelina«. Zagotavljam vam, da pozdravljamo tukaj prihod vašega zrakoplova kot simbol napredka v letalstvu ki ga uspešno pospešujete s svojim prizadevanjem in trudom vaših ljudi. Istočasno se vam zahvaljujem za pozdrave, ki ste mi jih vi kakor tudi Vaša posadka poslali, ko ste dosegli ameriško obalo ter zaključili prvi potniški in poštni polet iz Nemčije v Ameriko. Coolidge.«

Navdušen sprejem v Washingtonu

Washington, 15. oktobra g. »Grof Zeppelin« je ob 11.50 ameriškega časa preletel Cambridge v Marylandu ter dosegel ob 12.20 ameriškega časa, t. j. ob 16.20 srednjeevropskega časa Washington. Predsednik Coolidge je poslal dr. Eckenerju in državnemu predsedniku Hindenburgu brzojavne čestitke.

Iznad Kaptola je letel dr. Eckener naravnost nad Belo hišo. Predsednik Coolidge je stopil na balkon ter navdušeno mahal v pozdrav. Coolidge je poslal ob priliki posrečenega poleta »Grofa Zeppelina« tudi brzojavno čestitko državnemu predsedniku Hindenburgu.

Zaradi prihoda zrakoplova nad Washington se je ustavilo vse življenje v mestu. Iz uradov, zasebnih stanovanj, tovarn in vladnih poslopij je odhitelo vse na ulice in navdušeno pozdravljalo zrakoplov. »Grof Zeppelin« je letel tako nizko, da so lahko razločno opazili glave potnikov pri oknih v kabinah. Tudi v motorski ladici so bili videti monterji, ki so živahno pozdravljali. Ko je zrakoplov napravil par krogov nad mornariško postajo, je izginil v severozapadni smeri.

Washington, 15. oktobra g. Ameriški strokovnjak za zrakoplovbo Burges je opazoval »Grofa Zeppelina«, ko je letel nad prestolnico. Posebno pozornost je polaga na težkoče, ki jih e bilo s prostim očem opaziti na stabilizacijski plošči. Po mnenju tega strokovnjaka je odprtina na strani stabilizacijski plošči približno sedem in pol metra dolga in 2 m pol metra široka.

Washington, 15. oktobra. Ko je »Grof Zeppelin« preletel Filadelfijo, je spremenil smer in se obrnil proti Bostonu.

Nad Newyorkom

Newyork, 15. oktobra g. Ob 17.50 ameriškega (t. j. 21.50 srednjeevropskega časa je »Grof Zeppelin« plul nad Newyorkom. Mesto ga je burno pozdravljalo.

Nestrpno pričakovanje v Lakehurstu

Lakehurst, 15. oktobra g. V Lakehurstu vztraja stotisoč oseb že 48 ur na svojih mestih. V sotorih in avtomobilih so si gledalci priredili prenočišča. Ko je prispeja vest, da je grof Zeppelin preletel Norfolga, so je vodstvo letališča razglasilo z velikimi črkami, kar je vzbudilo med čakajočimi množico burno navdušenje. Razobešene so bile popolnoma nove nemške in ameriške zastave. Moštvo je pripravljeno za pristank zrakoplova je prejele zadnja povelja in vse pričakuje sedaj, da bo zagledalo zrakoplov. Mornariška letala so pripravljena, da se dvignejo, ko se bo zrakoplov približal. Namestnik mornariškega ministra je opustil načrt, da bi se dvignil zrakoplov Los Angeles za pozdrav Zeppelina.

Pred prekinjenjem trgovinskih pogajanj s češkoslovaško

Dosedanja štirinajstredna pogajanja so ostala brezuspešna. — Nezdržljive carinske zahteve z obeh strani. — Pogajanja se bodo nadaljevala v Beogradu

Praga, 15. oktobra h. Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Češkoslovaško, ki so se pričela pred 14. dnevi, so naletela, kakor je bilo pričakovati, na velike težkoče. Že po značaju medsebojnih gospodarskih odnosov je težko spraviti v sklad obojestranske zahteve. Češkoslovaški izvoz v Jugoslavijo se nanaša v glavnem na tekstilno blago, pri čemer pa zahtevajo velike carinske zaščite jugoslovenska tekstilna podjetja. Prav tako obstojajo težave glede uvoza jugoslovenskih agrarnih produktov v Češkoslovaško.

Češkoslovaški agrarci zahtevajo s svoje strani primerno zaščito. Na obeh straneh so angažirani interesirani krogi in pritiskajo na vladi, da bi dosegli kar največjo zaščito. Po dosedanjih dispozicijah bodo pogajanja bržkone prekinjena in se bodo šele kasneje nadaljevala v Beogradu. Med tem pa se bo skušalo doseči sporazum v vseh še spornih vprašanjih, tako da bi se beograjska pogajanja nanašala samo še na določitev tarifov.

Cerkveni sklepi škofovske konference

Konferenca je bila v nedeljo zaključena. — Izvedelo se je le za sklepe cerkvenega in verskega značaja, dočim se drže razprave o politiki tajno

Zagreb, 15. oktobra, n. Na konferenci jugoslovenskega episkopata, ki je bila včeraj zaključena, so bili po večdnevni razpravi storjeni naslednji sklepi:

Episkopat je predvsem imenoval predsednika, podpredsednika in tajnika permanentnega odbora za prirejevanje nacionalnih evharističnih kongresov v kraljevini SHS.

Z ozirom na to, da je zaradi agrarne reforme v kraljevini SHS pretrpela ogromno škodo ne samo katoliška cerkev, marveč tudi država, je jugoslovenski episkopat tudi na sedanjih konferenci sklepal o korakih, da bi se ohranila cerkvena posestva.

Splošno je znano žalostno dejstvo, da živi katoliška duhovščina zapadnega in vzhodnega obreda v vseh krajih kraljevine SHS v skrajni bedi. Zato je jugoslovenski episkopat tudi pri tej priliki sklenil da je treba končno rešiti materialno vraščanje dušehrižniške duhovščine.

Na konferenci se je nadalje razpravljalo o zanimivem noročilu o verskih in moralnih razmerah naših izseljenikov v Argentini. Poročilo je izročil episkopatu

g. Anton Merkun, župnik na Homcu v Sloveniji. Episkopat je pozval g. Merkuna, naj stopi v stike z izseljeniškim komisariatom v Zagrebu.

Konferenca je bila obveščena, da se hrvaški obrednik že nahaja v tisku in da bo dotiskan v nekaj mesecih.

Dalje je bilo konferenci sporočeno, kaj je bilo ukrenjeno v pogledu sestavljanja in izdajanja šolskih verskih knjig in kaj je treba storiti v pogledu verskega pouka na strokovnih šolah, kakor tudi v pogledu nadziranja verskega pouka po cerkvenih organih na državnih šolah.

Episkopat je nadalje vzel na znanje rešitev vprašanja zavoda Sv. Jeronima v Rimu.

O razgovorih političnega značaja seveda ni bilo izdano nobeno poročilo.

Priprave za trgovinska pogajanja s Francijo

Beograd, 15. oktobra p. V ministertvu trgovine in industrije sestavljajo delegacijo za trgovinska pogajanja s Francijo. Delegacija odpotuje v Francijo, čim bodo završena pogajanja s Češkoslovaško.

Končno se je oglašil g. Pušenjak

Kako se skuša izmotati iz strašne obtožbe, da je podpisal znani Račičev predlog.

V vsej poštenu slovenski javnosti je izzvala ogorčenje, da je klerikalni posl. Vladimir Pušenjak s podpisom znani predlog Račiča, ki je na predvečer umora zahteval, da se proglasi Stepan Radić za blaznega in odstrani iz Narodne skupščine. Svoj strahni pomen pa je imel ta predlog v svojih ključnih besedah. Tam je rečeno, da bi mogli, ako se predlog odbije, nastopiti nepredvideni dogodki, in sicer brez ozira na posledice, ki bi iz tega nastale.

Predsednik Narodne skupščine je predlog, ki mu ga je izročil 19. junija Puniša Račič v svojem imenu, v imenu posl. Pušenjaka in še 21 drugih sopolisanih radikalnih poslancev, kot neprijeten odbil. Drugi dan, 20. junija, so potem nastopili »nepredvideni dogodki« — strahoviti umor hrvaških voditeljev v Narodni skupščini. Predlog poslancev Račiča, Pušenjaka in tov. je bil torej direktna javna napoved umora, ki ji je čez nepolnih 24 ur sledilo grozno dejanje.

Za drugi dan je ta predlog brez sledu izginil in originalnega teksta s podpis poslancev ni bilo več mogoče dobiti. Besedilo pa je bilo objavljeno v listih (deloma tudi v »Slovenecu«) in notorična so tudi imena podpisnikov, med katerimi se nahaja tudi slovenski poslanec Pušenjak.

Dolgo je posl. Pušenjak molčal. Ko pa je sedaj po shodih KDK v njegovem volilnem okraju završalo tudi med njegovimi volilci in so začeli najzgodnejši kmečki pristaji SLS izjavljati, da bodo obračunali z g. Pušenjakom, ako se izkaže da je ta sramotni predlog morilca Račiča res podpisal, se je končno

vendarle odločil tudi g. Pušenjak, da se poskuša braniti. V »Slovenskem Gospodaru« odgovarja posl. Pučenju, ki ga je v »Kmetnem listu« postavil na sramotni oder. Odgovor g. Pušenjaka je v svojem cinizmu pravi vzor klerikalne nemoralne in potuhnenosti. G. Pušenjak ne more zanikati, da Račičev predlog ni podpisal, on si tudi svojega podpisa brani ne upa. Tako pravi dobesedno: »Priporočam Vam (g. Pučenju), da si oskrbite predlog, predložen 19. junija predsedniku Narodne skupščine, da boste mogli čitatelje Vašega lista in Vaše pristaje resnično in točno informirati.«

Pri tem pa je znano, da je predsednik Narodne skupščine predlog odbil in Račiču vrnil in da so po 20. juniju oni, ki so bili zainteresirani, da predlog ne pride v roke sodnije, poskrbeli, da je brez sledu izginil. G. Pušenjak vé, da si originala tega predloga ni mogoče »oskrbeti«, a mora pomisliti, da je mnogo poslancev ta predlog videlo in da je bil, kakor rečeno, skoraj v vseh listih objavljen. Pušenjakov poziv ni nič drugega nego priznanje, ki ga zamaš skuša maskirati z neresnim poskusom oslabiti dokaznost nasprotnikove trditve.

Sedaj je treba razčistiti, le še eno stvar: ali je g. Pušenjak poddal Račičev morilski predlog samo za sebe ali v imenu in po pooblastitvi celega kluba SLS? Klerikalna stranka je našo javnost dolžna odgovoriti ali je solidarna s svojim poslancem katerega podpis se nahaja na enem najsramotnejših dokumentov naše mlade državne zgodovine. Z gospodom Pušenjakom pa so računski itak zaključeni.

Posl. dr. Kramer in Urek v Rajhenburgu

Krajevna organizacija SDS v Rajhenburgu je povodno predstojal obšč. volitev sklicala v nedeljo popoldne zborovanje, na katerem sta poročala narodna poslanka dr. Kramer in Ivan Urek. Zborovanje, ki je bilo lepo obiskano, je otvoril predsednik k. o. SDS g. Rahner, za predsednika pa je bil izvoljen g. dr. Benedičič. Zborovalci so z napeto pozornostjo in opetovanim velikim odobravanjem sledili izvajanjem obeh govornikov, ki sta nazorno naslikala državno politični položaj in borbo z domačim klerikalnim nasprotnikom. Shod je bil zaključen z zaupnico politiki KDK in zborovalci so se razšli z odločnim sklepom storiti vse, da se ojača napredna fronta tudi v Rajhenburgu.

Boji med makedonstvujušimi

Bolgarijo zopet pretresa huda notranja borba. Makedonstvujušci se koljejo in streljajo med seboj in vsa bolgarska javnost napeto spremlja ta srditi boj.

Seveda moramo biti zelo previdni v presojanju dimenzij te krvave borbe. Zakaj vse se vrši na več ali manj zahrbten način; nasprotniki se presenečajo na tak način, da javnost težko kontrolira podrobnosti. Bodisi posamezniki kot večje in manjše skupine se napadajo, če le mogoče, v samotnih krajih, ulicah ali hišah, kjer je težko doznati, ali so se rešili, ali pa so zares zapadli smrti. In ker se vse vrši tako rekoč v temi, je odprto široko polje fantaziji in kadar se poroča o hektombah smrtnih žrtev, je morda rezultat pobojev mnogo skromnejši.

Vsi ti pomisleki pa seveda še vedno ne zbrisajo strašnega vtisa, ki ga morajo napraviti poboji makedonstvujuših na vsakega objektivnega opazovalca. Zakaj ne da se zanikati da se vršijo zopet v večjem stilu in da so se preselili iz Strumske doline, kjer so glavna taborišča komitskih tolp, na soteske ulice. Vsa poročila soglašajo v tem, da so pokolili učine odredbe Mihailova in njegovih prood. vse pristaje umorjenega generala Protogerova spraviti kratkoma s sveta. Zdaj se izvršujejo smrtne obsodbe, kjerkoli nanesse prika, makar na najbolj prometnih sofijskih ulicah.

Ze s stališča notranjega reda bi ne moglo biti bolgarskim oblastem vseeno, če se vršijo umori in poboji na tako enostaven način. V pravni državi je državna oblast izrekanje in izvrševanje privatnih obsodb že davno popolnoma izločila in kjer se kljub temu še dogajajo, smatrajo državni organi to za zločinsko poseganje v njihov delokrog, ki ga je treba za vsako ceno kaznovati in zatreti. Na Bolgarskem je stvar drugačna, makedonski komitet je tako rekoč država v državi, ki izvršuje svoje posle nekontrolirano in neomejeno, pa makar že zadevalo človeške žrtve. Se nikdar ni bilo šati, da bi bile oblasti preiskavale umore med makedonstvujušimi ter kaznovala morilce. Nasprotno: smatrajo se za privatno zadevo prizadetih, bodisi žrtev kot morilcev in zmagovalci morijo vsakokrat prevzeti mesta in funkcije svojih premaganih in umorjenih nasprotnikov. Tudi to pot na primer policija ni izvršila intervencije zoper morilce in napadalce iz tolpe Vanče Mihailova, marveč je odredila samo, da se morajo vsi pristaji Protogerova v teku dveh dni izseliti iz Sofije. To se pravi, oblast samo ne želi, da bi se obravnava med makedonstvujušimi vršila na sofijskih ulicah, kjer so vendar malo preveč pred nosom evropskih zastopnikov, nima pa nič proti temu, ako se nadaljuje zunaj kje. Bržkone pa bi se reklo še tole, da je oblast celo všeč, ako se vršijo zunanji zato tem temeljite in ako Vanča Mihailov kratkoma pospravi vse svoje nasprotnike.

Ni treba šele dokazovati, da je tako stanje nenormalno in nezdružljivo s pojmom pravne in kulturne države. Zastopniki obeh držav, ki so pred nedavnim izvršili intervencijo v Sofiji radi revolucionarnega odbora makedonstvujuših bodo mogli svoje vlade znova informirati o potrebi, da sofijska vlada nastopi zoper absurdnost takih nasilnih organizacij. Sicer gre to pot samo za notranje boje med njimi, toda iz njih se lahko sklena na ogromne nevarnosti, ki nastanejo za mir na Balkanu, kadar se te divje in nečlovešne tolpe obrnejo zoper s svojimi akcijami čez meje Bolgarije.

Krvava borba med obeh strujama pa hkrati priča o fanatizmu in netolerantnosti makedonstvujuših. Med njima so razlike ipak razmeroma majhne, saj so federalisti in avtonomisti tolikrat mogli iti skumno v boj. Toda kakor hitro se njihovo stvarno odnosno načelo nasprotje kombinira z osebnimi nasprotji, le rezultat takoj ekstrem: nasprotniki se ne preglašujejo morda ter potisnejo v opozicijo, marveč se kratkoma iztrebi. Lepe perspektive bi se odprle za Makedonijo, ako bi res prišla v položaj da vodijo njeno usodo ti nebrzdani in netolerantni močje.

Vsak politični miru in srečne bodočnosti na Balkanu mora želiti, da se zlo omeli čim hitreje ter čim hitreje zatire in mi kot najbližji sosed Bolgarije moramo samo želiti, da bi sofijski merodajni krogi uvideli, koliko škodljivo gleda države in njenim interesom tak strašni izrodki. Samo da se na žalost znaki take uvidevnosti še nikjer ne vidijo.

Madžarska zahteva po Gradiščanski

Min. predsednik grof Bethlen izjavlja, da se Madžarska ne bo nikdar odrekla pokrajinam, ki jih je izgubila

Budimpešta, 15. oktobra d. V Sopronu so včeraj odkrili spomenik v spomin na dogodek, ko je mesto proti mirovni pogodbi po konferenci v Benetkah pripadlo Madžarski.

Ministrski predsednik grof Bethlen je imel pri tej priliki nagovor, v katerem se je zahvalil mestu kot najzvestejšemu izmed madžarskih mest ter pristavil, da se Madžarska nikdar ne bo odpovedala Gradiščanski. Če so Madžarski vrnili samo Sopron in

okolice, ne pomeni to, da se je odrekla Gradiščanski. Niti napram Antanti niti napram Avstriji se Madžarska ne more odreči pokrajinam, ki so ji bile odvzete z nasiljem. Grof Bethlen je nadalje izjavil, da ni mogoče, da bi se Avstrija upirala rešitvi tega vprašanja z ljudskim glasovanjem, sklicujoč se na pravico zmagovalca, ki je sama ne priznava. Na madžarski strani je pravica in pravica, ki je jajčja od nasila, na katero samo se lahko sklicujejo zmagovalci.

General Ludendorff organizira rumeno nevarnost

Po še nepotrjeni vesti bo Ludendorff reorganiziral Kitajsko nacionalistično armado

Pariz, 15. oktobra pa. Kakor poročajo, je kitajska nacionalistična vlada poverila organizacijo nacionalistične armade nemškemu generalu Ludendorffu.

London, 15. oktobra (pa.) Vest o nameravani poveritvi generala Ludendorffa z organizacijo kitajske naciona-

listične armade je vzbudila v Angliji najrazličnejše komentarje. Tako piše »Daily Telegraph«, da bi bilo interesantno poznati mišljenje bivšega nemškega cesarja Viljema, kaj meni o Ludendorffu, ki hoče organizirati rumeno nevarnost, pred katero je svoječasno Viljem svaril Evropo.

Vtisi z jubilejnega kongresa Zveze čl. mest in občin

Bilanca ob 10-letnici narodne in državne svobode

V dneh 28. do 30. septembra t. l. se je vršil v Pragi tretji kongres češkoslovaških mest in občin, ki je bil obenem otvoritev jubilejne slavnosti 10-letnice samostojnosti čl. republike. Referat kongresa so imeli zgolj gospodarsko-tehnični značaj. S tem je uprava Zveze hotela pokazati, kaj je politična svoboda naroda ustvarila na polju gospodarskega napredka mest in občin; le gospodarski napredek, ki je viden izraz vztrajnega in dobro premišljenega dela, more upravičiti živo potrebo in pomen samostojne državnosti naroda. Junaško in požrtvovalno delo je prineslo narodu svobodo, le delo bo narodu svobodo ohranilo. Zato pozitivno-realen češki narod ni hotel slavnostnih dni praznovati 10-letnice obstoja republike otvoriti s slavnostnimi govori in manifestacijskimi prireditvami. Segel je takoj v jedro stvari: narod naj z lastnimi očmi vidi, kaj mu je politična svoboda prinesla na polju gospodarskega, kulturnega in socialnega napredka. Narod bo svobodo znal ceniti, braniti, ko bo gledal praktične koristi te svobode.

Temu namenu imata služiti dve prvi otvoritveni slavnosti: kongres Zveze čl. mest in občin, ki naj pokaže gospodarsko-tehnični napredek samoupravnih edinic in pa razstava sodobne kulture v Brnu. To je razstava kulture v najširšem pomenu besede: gospodarske, socialne, pedagoške, higijske, politične, znanstvene kulture. Na razstavi je storjeno vse, kar narodu v svobodni državi dati more in mora. Razstava je izpričevala najpopolnejše sposobnosti čl. naroda, ki s hitrimi koraki hiti za naikulturnejšimi narodi sveta. Tako čl. naroda ob 10-letnici obstoja republike ni treba navduševati s praznimi besedami. Narod je rekel samemu sebi: poidimo in pogledimo, kaj smo ustvarili nato šele se bomo oblekli v slavnostna oblačila.

Čehoslovaki morejo biti na svoje delo ponosni. Napredek države na vseh poljih javnega udejstvovanja jim mora priznati prijatelji in sovražniki. Mi prijatelji jim k ogromnemu napredku najiskreneje čestitamo.

Čehoslovaki je človek dela, vztrajnosti in požrtvovalnosti. Vsi stanovni naroda so dali svoje moči v službo napredka naroda. Inteligenca se v polni meri zaveda svojega visokega poslanstva: da je dolžna biti neprestano v službi naroda, mu pomagati, svetovati, z njim ramo ob ramo se boriti, biti vztrajno z njim v veselih in žalostnih urah. Tako ogromnega napredka je zmogel le narod, katerega vodijo visoki ideali. Masaryk in ki je dosledno zvest načelu: Pred interesi strank gredo koristi naroda.

In še nekaj je, kar je treba zaradi splošne važnosti še posebej poudariti — kar je na kongresu Zveze mest in občin v svojih besedah poudaril tudi ljubljanski župan dr. Puc. To je: Češkoslovaški narod se je pri vseh svojih ustvarjanjih zavedal, da ni napredka brez napredka v socialno-politični zakonodaji, ustanovah in napravah. Čehi so v tem pogledu dohiteli najnaprednejše narode. S ponosom razkazujejo ta del svoje kulture in pojasnjujejo, da je bil gospodarski napredek, katerega svet ogleduje v življenju, na razstavah in na veleselu, mogoče le na temelju intenzivne in moderne socialne politike. Masaryk je l. 1918 ob povratku v domovino rekel: Delovnemu človeku mora republika dati največ, ker je tudi on republiki dal največ krvi in življenja. Vedel je, zakaj je mladi republiki dal to poslanico. Republika ga je razumela.

Mesta in občine so za napredek države izredne važnosti. More se reči, da je napredek države le v napredku mest in občin. Zato so čehi problemu avtonomije teh korporacij od početka posvečali veliko pažnjo, da jih usposobijo za velike naloge. Temu cilju služijo njihova Zveza mest in občin. Težko je enemu mestu ali občini sebe upravljaliti, tako administrativno kakor gospodarsko-tehnično ali finančno. Po svojih lastnih močeh ali skusnjah, mo-

dermi napredek hodi s prehitrimi koraki. Zveza hoče za to organizirati skupne moči na vseh poljih, da se mesta in občine v vseh oziirih vodijo enotno po modernih teoretičnih naukih in praktičnih izkušnjah. Kongres Zveze pa ima biti za vse samoupravne činitele visoka šola praktičnega pouka; zlasti velja to za inženjerje in druge tehnično-gospodarske faktorje občin.

Zveza mest in občin se je razširila letos v Zvezo vseh samoupravnih edinic republike, tako da tvori enotno Zvezo: mesta, občine, okraji, dežela itd. Ta Zveza bo v najkrajšem času razširjena v Zvezo slovaških mest, ki naj po enotnih in velikih vidikih vodi komunalno politiko slovaških mest, da bodo še bolj resnični Zbpančičevi verzi: Jaz ljubim vas, velika mesta, ker skozi vas v svobodo gre cesta. Iz slovaških mest naj vre živ studenec studenec nove in močne slovaške kulture svobode, bratstva in ljubezni.

V najozjem sodelovanju z Zvezo čl. samoupravnih korporacij so razne čl. znanstvene privatne institucije: Masarykova akademija dela in čl. narodni komitet za znanstveno ureditev dela, Znanstveni uspehi teh institucij naj služijo racionalizaciji gospodarstva občin in mest. Prizadevanja Zveze in raznih gospodarsko-znanstvenih ustanov naj gredo v najodkladnejšo obdobjo potom posebnih Zvezinih inženjerjev, zdravnikov, finančnikov itd.

O važnosti in pomenu kongresa ter Zveze naj govore naslovi referatov, podanih in obravnavanih v raznih sekcijah kongresa. Ti referati govore žive besede o nujni potrebi organiziranega sodelovanja vseh samoupravnih edinic v državi. Referati so obravnavali sledeče glavne predmete: Pomen in namen normalizacije v tehnično - gospodarskem udejstvovanju občin. Prometni problemi občin in v državi; Kako je varnost prometa odvisna od človeka in njegovih lastnosti; Boj proti blatu in prahu v občinah; Najnovejše skušnje o delovnih metodah, avtomatičnih strojih in tehničnih napravah pri čiščenju mest in pri odstranjevanju odpadkov iz domaćih gospodinjstev; Razvoj škropilnih voz; Gospodarstvo javne električne razsvetljave; Plinova razsvetljava mest; Pomen svetlobne reklame za mesta; Razvoj splošne elektrifikacije in njen vpliv na interese in pravice mest in občin; Gospodarski pomen industrije plina za občine in državo.

Teoretičnemu delu kongresa je bil priključen praktični del: Razstava čl. samouprave, v kateri se je človek čudil napredku občin v smeri kanalizacije, komunikacij, vodovodov, elektrike in plinske industrije, čiščenja cest odvažanja smeti in odpadkov, javnih kopališč, tržnic, gasilskih naprav itd.

Le škoda, da so se kongresa od jugoslovaških mest udeležili le zastopniki mesta Ljubljane, dasi je bilo več povabljenih. Pa čas ni zamujen: razstava sodobne kulture v Brnu traja do 14. t. m. Te razstave bi se morali udeležiti zastopniki vseh naših mest in trgov, ki hočejo gospodariti in ustvarjati ekonomično, zmiselno in socialno.

Dr. J. Bohinjec.

Žrtve železniške nesreče v Angliji

London, 15. okt. (lo.) Glasom zadnjih poročil, se je smrtno ponesrečilo pri železniški nesreči pri Chalfieldu v Gloucestru 14 oseb. Trupla so bila tako strahovito razmesarjena, da je bilo mogoče identificirati le tri osebe. V bolnici leži 11 ranjenecov, od katerih jih je več v zelo resnem stanju.

Maksim Gorkij resno obolel

Berlin, 15. oktobra. (be.) Maksim Gorkij je resno obolel ter je moral prekiniti svoje potovanje v Sorrento.

Hmeljski trg

Zatec, 15. oktobra. h. Miren nakup pri neznanem povpraševanju. Plačevalo se je po 1750 — 2100 Kč.

Norimberk, 15. oktobra. h. Promet 10 bel. tendence mirna, hallertauski hmelj se plačeval po 195 — 285 mark za 50 kg.

Razpust gopodarskega odbora v Krškem

Nečuvstvo klerikalno partizansko nasilstvo

Oblastni odbor je v sporazumu z velikim županom razpustil gospodarski odbor mesta Krško ter je imenoval zdravnika dr. E. Murgelja za gerenta.

Razpust gospodarskega odbora v Krškem je čin golega partizanskega nasilja. Oblastni odbor utemeljuje razpust z nekimi pritožbami l. 1921 (1), ki jih pa konkretno ne navaja, ter s splošnimi frazami, da se mu oddaja zemljišč, ki so last gospodarskega odbora odn. krškega meščanstva, v najem ne dopada popolnoma. Tudi tu ne ve oblastni odbor ničesar konkretnega povedati, najmanj pa more očitati gospodarskemu odboru kakršnokoli nekretnost.

Gre torej za golo partizansko nasilje. Gospodarski odbor je trdno v naprednih rokah in klerikalci nimajo nobene močnosti si ga rednim potom, to je pri volitvah osvojiti. V takih primerih jim je avtonomija deveta briga. Tako tudi v krškem slučaju. Ker ni šlo drugače, so zakonito izvoljeno in tor-

malno ter korektno in pošteno delujočo javno korporacijo razgnali ter jo izročili svojemu strankarskemu eksponentu, ki niti ni volilec, niti drugačen zakoniti interes na premoženju krškega meščanstva. Povrh pa se dekret oblastnega odbora še norca dela ter namiguje, da se bodo nove volitve za gospodarski odbor vršile — kadar se bo gospodod SLS zljubilo.

Posebno interesantno je tudi še dejstvo, da se je razpust gospodarskega odbora v Krškem na podlagi tako neresne in nasilno skonstruirane utemeljitve izvršil s pristankom velikega župana dr. Vodopivca, ki je tudi pri tej priliki pokazal svojo pravo barvo.

Mi bomo še obširno spregovorili o ozarju tega načelnega ukrepa oblastnega odbora in tudi o nepravilnostih pri oddajanju zemljišč v njem, s katerimi se utemeljuje razpust.

Pristaji glavnega odbora in Narodna skupščina

Beograd, 15. okt. p. Iz krogov radikalnega glavnega odbora se doznavajo, da pristaji glavnega odbora, ki so člani poslanskega glavnega odbora se doznavajo da pri rodne skupščine in da le čakajo na sejo radikalnega poslanskega kluba, ki je sklicana za 20. oktober. To svoje stališče bodo ti poslanci sporočili na tej seji tudi oficijelno poslanskemu klubu.

Smrtna obsodba Prpičeve tolpe potrjena

Zagreb, 15. okt. n. Kasacijsko sodišče je potrdilo smrtno obsodbo članov razbojniške tolpe Pavla Prpiča ml. in tovarišev, s katero jih je bilo 7 obsojenih na smrt na vislicah. Vložena je bila sicer prošnja za pomilostitev, vendar pa ni upati na ugodno rešitev. Če bo prošnja odbita, bo smrt na kazni izvršena pri zagrebškem sodišču okoli 15. novembra.

Črnogorski radikali za sporazum s KDK

Podgorica, 15. okt. p. Radikalna organizacija za Crno goro je imela včeraj svoj okrožno konferenco, na kateri je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo črnogorski radikali, naj radikalna stranka čimprej stopi v pogajanja s Hrvati ter sklene z njimi sporazum v prospeh naše velike domovine. Ostali del resolucije se nanaša na notranja strankarska vprašanja.

Maršal d'Esperrey v Splitu

Split, 15. okt. n. Davi je dospel semkaj francoski maršal Franchet d'Esperrey. Maršal potuje v civilni obleki. Čeprav ni bilo službenega sprejema, se je zbralo na kolodvoru okoli 5000 ljudi, ki so burno vzklkali Franciji. Maršal se je zahvalil za sprejem v kratkem nagovoru, v katerem je povdaril, da je bil v Splitu že pred 20 leti in da prihaja sedaj drugič, ko je Split osvobojen. S kolodvora se je odpeljal v hotel Bellevue, popoldne pa je napravil izlet v Trogir.

Nezgoda splitskega brzovlaka

Split, 15. okt. n. Pri Sušurcu se je pripetila nočjo železniška nezgoda. Nekaj vagonov brzovlaka je skočilo s tira, vendar pa večje nesreče ni bilo. Iz Splita in Solina sta prišla pomožna vlaka z delavci, ki je popravilo progo, kakor je bil vzpostavljen promet, ki je bil par ur prekinjen.

»Proroško pismo« ekskajzerja Viljema

Berlin, 15. oktobra. (be.) »Berliner Tagblatt« je objavil pismo bivšega nemškega cesarja Viljema princu Bilibowu z dne 31. decembra 1907, v katerem prorokuje Viljem vojno s Francijo in ekskluzivno pristaje socialistične stranke.

Razbojniška tolpa v Banatu

Beograd, 15. oktobra p. V Banatskem Prestovcu so neznani razbojniški napadi dve kmečki hiši in ju popolnoma oplenili. Ljudi so slekli do gola. Žandarmerija je neznanim tolovajem že za posami.

Naši kraji in ljudje

Maršal Franchet d'Esperey v Sloveniji

Kakor je »Jutro« že javilo, obišče maršal Franchet d'Esperey, bivši glavni komandant zavezniških vojsk na solunski fronti na povratku v svojo domovino tudi Ljubljano in Slovenijo. Maršal je po beograjskih svečanostih odpotoval v Južno Srbijo, odšel je v Solun ter se vrnil preko Bitolja, iz Srbije pa je prepotoval Bosno ter Dalmacijo. Sedaj prihaja iz Splita preko Zagreba v Ljubljano. Kakor smo izvedeli, prispe maršal Franchet d'Esperey v Ljubljano v sredo 17. t. m. z zagrebškim vlakom ob 13.53 popoldne. Vsa Ljubljana bo hotela, da pozdravi v prestolnici Slovenije velikega vojskovodjo francoskega naroda, katerega ime je tudi za vedno vpisano na najslavnejši strani naše narodne zgodovine. Kakor čujemo se pripravljajo maršalu velik sprejem, katerega se bodo poleg naše mladine udeležile vse nacionalne in kulturne organizacije. Na peronu bodo maršala pozdravili le zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter ženski v narodnih nošah, potem pa se bo odlični gost med špalirjem mladine in naših društev odpeljal v hotel.

Obisk maršala je povsem privatnega značaja in bo maršal prisel v civilni. V Sloveniji ostane tri dni. V sredo zvečer ob 18.30 se vrši njemu na čast recepcija, ki jo priredi francoski konzul, večerjal pa bo maršal v družbi članov ljubljanskega Francoskega inštituta. V četrtek si maršal ogleda mesto in njegova civilna in vojaška naprava, zvečer se njemu na čast vrši veliki banket, ki ga priredi komandant divizije, petek pa je rezerviran za izlete, predvsem na Bled. V noči od petka na soboto odpotuje maršal z ekspresom naravnost v Pariz.

Ljubljana in vsa Slovenija bo gotovo vse storila, da pokaže maršalu in preko njega vsemu francoskemu narodu svoje globoke simpatije in županovemu pozivu, da se naj okrasijo na dan maršalovega prihoda hiše z zastavami, se bo sigurno odzvalo celo mesto.

Lepa manifestacija pijetete

Kranj, 15. oktobra. Občina Strazišče je doživela včeraj redko, veličastno in prav presrečno manifestacijo pijetete do padlih žrtv svetovne vojne. S skrbno organiziranim slavljenjem so odkrili na tamkajšnjem pokopališču kot prvega v kranjski okolici lep nagrobni spomenik padlim žrtvam — 89 moštem in fantom iz ondote fare. Med njimi je tudi ime znanega patra Franceta Ambroža s Svete Gore nad Gorico.

Zalne svečanosti, katerim je prisostvovala tisočglava množica iz Kranja in okolice, so se pričele ob pol 9. dopoldne z obhodom raznih korporacij in društev. Po končanih obredih v cerkvi se je zgrnila vsa množica okrog spomenika pred cerkvijo. Prvi je spregovoril g. Ivan Bajžeti, predsednik posebnega odbora, ki je oskrbel spomenik. Nadalje so govorili g. kurat Bonac in imenu Zveze slovenskih vojakov. Ciril Schiffrer, učitelj Vladimir Rojina za gasilstvo in domači župnik Sarc. Vmes je

prepeval združeni moški zbor pevcev iz Kranja in Strazišča, katerega je pripravil domači Sokol in ki je pokazal res odlično kvaliteto, ter godba gasilnega društva iz Zabnice. Na koncu se je vršil m. m. spomenika defile raznih društev, med njimi Sokola z zastavo in gasilcev. Na spomenik so položile vence vse okoliške vasi in svoje padlih. Največjo pozornost je vzbudil trnjevi venec Sokola.

Slovenka obsojena na smrt pod giljotino

Konec velikega pariškega procesa proti Pepci Kureševi, ki je lani 2. julija umorila 14-letno dekletce

Pariz, 14. oktobra. V vsej Franciji kakor tudi v Jugoslaviji je lani vzbudil nenavadno senzacijo umor male Parižanke, 14-letne Karmen Bournil-louxove, ki jo je dne 2. julija v boudonskem gaju pri Parizu umorila Slovenka Pepca Kureševa. »Jutro« je o tem umoru prineslo obširno poročilo, ki je čitateljem

Morilka Pepca Kureševa in žgornaj njene žrtve «mala Karmen».

gotovo še v spominu. Minuli teden je končno prišla Pepca Kureševa pred poroto in je bila obsojena na smrt. Čim bo višja instanca potrdila smrtno obsodbo, se bo glava prve Slovenke strkljala pod giljotino.

Umor male Karmen

Neki sprehajalec je našel lani 2. julija popoldne v boudonskem gaju, znanem pariškem šetališču, truplo deklice, ki je ležalo v jarku pokrito s praproto. Poklical je stražnika, s katerim sta takoj začela delati poskuse z umetnim dihanjem, da bi revico oživila. Zaman: dekletce je bilo mrtvo, zadavljeno. Policijski komisar iz Auteuilla je nemudoma uvedel preiskavo in dal prepeljati malo umorjenko v sodno zdravniški inštitut v svrhu raztelesenja in dognanja, kakor je bilo dekletce umorjeno.

Naslednji dan okoli poldne je prišel trgovec Bournilloux, stanujoč v ulici Montguell 24, na policijo in javil, da je neznan kam izginila njegova 14-letna hčerka Karmen. On in njegova žena, ki sta oba zaposlena čez dan v trgovini, sta puščala dekletce vedno doma in sta bila silno zažudena, ko je prejšnji večer ob vrnitvi ni sta več našla in je obenem tudi izginila iz omare vsota 3000 frankov. Hišnica jima je povedala, da je bila dopoldne prišla neka mlada svetlolasa ženska in kmalu nato odvedla deklico za roko iz hiše.

Navedbe trgovca Bournillouxa so zado-

stovale za ugotovitev identitete male umorjenke. Ko je policijski komisar takoj nato odvedel očeta v sodno zdravniški inštitut, je nesrečni oče takoj spoznal v žrtvi svojo hčerko, — lahko si predstavljamo, s kako bridkimi občutki. Ni mogel pojmovati, »ako da je deklica odprla vrata neznanke, ko je imel najstrožje naročilo, da nikogar ne spusti v stanovanje in kako da je dekletce sledilo tujki, ko je bilo vendar zelo razumno in obenem uječe.

Aretacija Pepce Kureševe

Dva dni pozneje, torej 5. julija, je policija že vlovila ono mlado svetloaso žensko, ki jo je več priči usodnega dopoldne videlo z malo Karmen. Aretiranka je stanovala v vasi Plessy-Bouchard v okolici Pariza v skupnem gospodarstvu s svojim prijateljem, ki pošilja zelenjavo na pariški trg in ima v bližini velikih tržnic pisarno. Policija niti ni bila presenečena nad aretacijo te sumljivke, ki je imela že večkrat opravka s policijski direkciji. Aretiranka je najprej izjavila, da je Julka Ižec, doma iz Moškanjcev v Jugoslaviji in da je — Srbkinja. Policija je njene izpovedbe seveda takoj zavrnila in ji v albumu zločin- cev dokazala, da je bila pod imenom Pepca Kureš že večkrat kaznovana in izgnana iz Pariza.

Energično je zločinska Pepca tajila. Da bi bila umorila malo Karmen, toda priznala je, da je bila usodnega dopoldne pri njej na domu. Začela se je zapletati v protislovja in ko je bila končno konfrontirana s hišnico in dvema sosedoma, ki sta osumljeno videla v družbi male Karmen, so jo vsi trije s sigurnostjo spoznali. Kajpak je bila aretiranka takoj vtaknjena v preiskovalni zapor in policijske oblasti so se z vso vmeno vrgle na delo, da razkrijejo vse podrobnosti misterioznega umora. Izpovedbam aretiranke niso mogli pripisovati nobene verjetnosti, ker je kratko malo samo lagala.

Porazne ugotovitve zdravnika in kemika

Sodni zdravnik dr. Paul je podal o raztelesenju male Karmen naslednje poročilo: »Zadavljena je bila z rokami. Ni nobene sledu spolne zlorabe. Možgani na desni strani in živčevje desnega lica odrevenelo, skoraj gotovo radi udarca s pestjo.

Najporaznejša pa je bila za aretiranko ugotovitev svetlega kemika g. Baylea, ravnatelja sodnega urada za ugotavljanje identitete, ki je ugotovil, da je illovska, a čevljevih umorjena Karmen in čevljevih Pepce Kureševa iste geološke sestave in da je blato popolnoma identično z onim v boudonskem gaju, kjer so našli umorjeno deklico. Istotako je ugotovil, da izvirajo krvavi madeži na nogavicah Pepce Kureševe od prask nesrečne žrtve male Karmen, ki se je v smrtnem boju odrgnila na nogi. S tem je torej bil popolnoma obrežuspešen zagovor Pepce Kureševe, ki je cinično trdila, da je za večerjo klala — pišče...

Razvoj preiskave

Ko je bila preiskava o misterioznem umoru šele v prvem razvoju, je bila Pepca Kureševa zaradi prepovedane vrnitve v Pariz obsojena na dva meseca ječe in odvedena v jetnišnico Saint-Lazare. Pri razpravi, kjer jo je advokat Henri Canet zagovarjal z upravnim francoskim espritom, je Pepca Kureševa trdila, da se piše Ivanka Zgeč, stara 24 let, rodom iz Moškanjcev. Med tem pa je že »Jutro« nedvoumno dognalo, da je njeno pravo ime res le Pepca Kureš, doma iz Moškanjcev, in je opozorilo na poročila o hotelskih tatvinah, ki jih je par let prej v domovini izvršila aretiranka. Orožništvo v Moškanjcih je o njej

izvršilo vse potrebne poizvedbe in jih poslalo preiskovalnim organom v Pariz. Po celih 13 mesecih je končno preiskava dozorela.

za glavno razpravo,

ki se je vršila prošli teden pred sešesko poroto in vzbudila pozornost vsega Pariza, Pepca Kureševa je lepo dekletce, samo na njenem obrazu se opažajo neki senzualni sledovi. Velike temne oči je skoro ves čas razprave upirala v tla in odgovarjala s tihim glasom. Državni pravdnik jo je pred vsem ironično vprašal glede imena, ker jih je navedla dvoje.

— Rojeni ste 1902. in 1903. ter imate tudi dva različna očeta in dve različni materi. Kako to?

Policija zamenjuje mojega očeta in mater z mojim tatom in tačo.

— A dve različni rojstni letnici?

Pepca Kureševa ne odgovori, marveč si zakrije obraz s svojimi močnimi kmečkimi rokami. To jo bilo prvič in domala tudi poslednjič, da ni odgovorila, ker je sicer v teku razprave za vsako še tako rafinirano vprašanje državnega pravdnika znala najti enako spreten, pa seveda lažniv odgovor.

Državni pravdnik je ob ogromni pozornosti auditorija opisal vsa nepočestna dejanja iz Pepčinega življenja. Po raznih pustolovčinah se je Pepca Kureševa pred nekaj leti brez vsakih dokumentov priključila v Pariz. Bila je kmalu izgnana, a se je trdovratno zopet vračala. Štirikrat je bila obsojena zaradi različnih tatvin in vlovov pri belem dnevu. Obenem je živela od prostitucije in se je potepala po raznih hotelih, dokler ni kot priležnica našla za točišče pri omenjenem zeljarju. Imela je tudi nezakonskega otroka.

— Ne, ne, pravi Pepca, imela sem štiri.

— A kje jih imate sedaj?

— Pomrli so v Srbiji.

— Lažete, dognali smo, da vaše edino nezakonsko dete živi v okolici Pariza. So-

Tragična smrt po izvršeni tatvini

Delavec, ki je ukradel uredniku »Jutra« novo zimsko suknjo, je isto noč padel s skednja in podlegel poškodbam

Ljubljana, 15. okt.

Ko je v četrtek zvečer ukrala družba nekaterih urednikov »Jutra« po končanem delu v kavarni »Zvezdi«, je nepoznan tat hitro porabil priko, da je neopaženo snel z obešalnika popolnoma novo, 1400 Din vredno zimsko suknjo urednika g. Frana Seuniga in izginil v noč. Prizadeti urednik je še tekom noči prijavil tatvino policiji, ki je takoj uvedla zasledovanje. Že se je zdelo, da bo v seriji tatvin zimskih suknj, ki so zdaj na dnevnem redu, ostala tudi ta preiskava brezuspešna. A nenavadno čudne okolnosti so vendarle dovedle do izsleditve tatu. Ki ga je isto noč, ko je izvršil tatvino, dohitela tako huda nesreča, da je na dobljenih poškodbah umrl.

Ponesrečenec pod skednjem

V petek dopoldne so našli pod skednjem posestnika Mihaela Kmetiča na Ježici ponesrečenega nepoznanega moža, ležečega v popolni onemoglosti na golih tleh. Orožnik Toplak in Ravnikar sta odredila prevoz ponesrečenca v ljubljansko bolnico, kjer so ugotovili, da ima težke poškodbe na glavi in zlomljeno hrbtenico. Pri zaslišanju je ponesrečenec izpovedal orožniku Toplaku, da je delavec Edvard Pogačnik iz Celja, rojen leta 1869. v Kropi na Gorenjskem. Na vprašanje, kako je prišel na skedenj in kaj je tam delal, je ponesrečenec izpovedal, da je v noči od četrta na petek zlezal tja gori, da bi prenočil. V burnih sanjah pa se je preokhal in treščil neusmiljeno s skednja na tla, kjer je takoj obležal v nezavesti in se šele polagoma začel prebujati iz nje.

Najkopičnejše pa je bilo zanj vprašanje, odkod mu novinarska legitimacija na ime Frana Seuniga, ki so jo našli v njegovi novi suknji, s katero se je pokrival. V vidni zadregi je Pogačnik izpovedal, da je v četrtek zvečer popiljal v Šiški in da je legitimacijo dobil od lastnika samega, s katerim je bil v družbi.

Smrt ored glavnim zaslišanjem

Orožniku Toplaku se je stvar takoj videla sumljiva in je začel poizvedovati za lastnikom legitimacije. Njegov sum je bil tem bolj upravičen, ker se je ponesrečenec izprva branil, da bi mu odvzeli reči, ki jih je imel v žepih obleke in nove zimске suknje.

Danes dopoldne je orožnik Toplak prinesel legitimacijo v uredništvo »Jutra«,

Caronica

Schicht Terpentin Milo

je od nekdaj bila znana po svoji hudobnosti.

Danes pa je cela hiša vesela, četudi se pere perilo, ker se rabi

kjer je izvedel, da je bila uredniku Seunigu v četrtek zvečer ukradena z novo suknjo vred v kavarni »Zvezdi«. G. Toplak je takoj nato odhitel v bolnico, da bi vnovič o vseh podrobnostih zaslišal ponesrečenca in dognal, kdo je bil Pogačnikov tovariš, o katerem je navedel pri prvem zaslišanju, da sta se v četrtek zvečer skupno podala na Ježico in je seveda osumil, da je sodeloval pri tatvini. Ko pa je g. Toplak prišel v bolnico, so mu povedali, da je Edvard Pogačnik že — izdihnil.

Tako je torej brezposelni delavec zaradi usodne nesreče v isti noči, ko je izvršil tatvino, bil le kratek čas deležen svojega piana. Kajpak so bile njegove trditve, da se je v četrtek zvečer nahajal v družbi z g. Seunigom, popolnoma neosnovane. Pogačnik je gotovo vse večer oprezoval v kavarni — in ko se mu je ob glasnem razgovoru nekaterih gostov nudila ugodna prilika, je naglo izginil z novo suknjo, ki je visela pri zadnjem izhodu, nakar se je podal proti Ježici. Ali je res imel pajdaša in ali imata na vesti več zimskih suknj, to skrivnost je ponesrečen Pogačnik odnesel s seboj v večnost. — Ukradena suknja je bila včeraj preko policije vrnjena lastniku.

Pogrešan deček

Šoštanj, 15. avgusta.

Dne 24. avgusta t. l. je prišel 15letni nekoli slaboimni Anton Blažič iz St. Ilja pri Velenju s svojo sorodnico Marijo Trnekovo, tudi iz St. Ilja, po opravih v trg Velenje. Tu sta se zgrčila in je Anton Blažič, misleč, da je teta Marija Trnek že odšla proti večeru, se sam napotil nazaj proti domu v St. Ilj. Zgrešil pa je pravo smer in je taval dolgo v noč v smeri proti St. Janžu na Vinski gori, dokler ni okrog polnoči prišel do posestnika Rudolfa Breclja v Preški. Tu so ga domači v domnevi, da ima slabe namene, prijeli, pretepli, privezali in drugo jutro izpustili.

Po navedbah sosedov je fant v jutru odšel od te hiše v smeri proti domu, vendar ob takrat manjka za njim vsaka sled in se do danes še ni pojavil. Domneva, da je zlasti zaradi nezgode, ki ga je utrpel čez noč v omenjeni hiši, med potom omagal in umrl, je torej upravičena. Kdorkoli ugoteme doznati kako sled ali podatke o izginulem fantu, 15letnem Antonu Blažiču, se poziva, da to sporoči direktno okrošču v Šoštanju, kot preiskovalni ob-lasti.

Kulturni pregled

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Ljubljanska drama.
Začetek ob 8. zvečer.
Torek, 16.: Zaprt.
Sreda, 17.: »Noblova nagrada«. Premijera. Premijerski abonma.
Ljubljanska opera.
Začetek ob pol 8. zvečer.
Torek, 16.: »Dalibor«. B.
Sreda, 17.: Zaprt.

Narodno gledališče v Mariboru
Začetek ob 8. zvečer.
Torek, 16.: »Ognjenik«. Gostovanje v Celju.
Sreda, 17.: »Gejša«. B. Kuponi.
Četrtek, 18.: »Moj oče je imel prav«. C. Kuponi.

Celjsko gledališče
Torek, 16.: »Ognjenik«. Gostovanje članov mariborskega gledališča. Začetek ob 20.

»Dalibor« v ljubljanski operi. Danes bo prva repriza klasične opere nesmrtnega Smetane, ki je bila z velikim uspehom »prejeta v vsem muzikalnem svetu, »Dalibor«. Predstava je ob premijeri izvrstno uspeha in smo prepričani, da bo tudi prva repriza v polnem obsegu zadovoljila naše občinstvo. Predstava bo izven abonmaja.

Otvoritev operne sezone

K včerajšnji kratki notici o »Daliboru« še par vstici!
Dokaj malenkostno dejanje v posameznih slikah skuša srečno nadomeščati Smetana z glasbo, ki vsebuje sila mnogo melodičnih krasot. Zlasti močan wagnerovski vpliv pa se čuti zlasti v prvem dejanju, največ pri pompozni kraljevski koračnici in uporabljanju njenih glasbenih motivov. Priston Smetana je druga slika s svežim moškim zborom, mešanim z harvo ženskega sističnega glasu. Biser iskrene melodike je ječarjeva pesem itd. Žal, da lepota Smetanove glasbe ni bila v stanu postaviti »Daliborja« v isto vrsto, kot nedosledno »Prodano nevesto«. G. Polić je kot režiser s srečno iznajdljivostjo dal operi zlasti v prvem aktu in ob koncu novo obliko in s tem dokazal, da ne hodi izhola. Šablonska pota. Izvrstno se obnaša tudi nova razsvetljava, ki smo jo končno vendarle dočeli. Orkester je izpolnjen in le zvezel pod Strifolovo taktirko precizno in zvono. Prav dobro je bil nastudiran zbor, kar izvrstno moški v drugi sliki.
Dasi le partija Mikode zlasti višinsko zelo naporna, to je g. Thierry-Kavčnikova tako dela, kakor igraja z velikim umetniškim umevanjem in izvrstno tehniko. Morda je za Poličeva malo prememirna v igri Elike, toda nevski povsem usreča. Istotako za svoje vloge tudi g. Mohorič. Klasičen ječar je bil g. Betetto: lepa ma-

ska, smiselna in dobro premišljena igra tor dovršeno petje.

Poudariti smo že, da bo, kakor je prvi nastop pokazal, naša opera imela z novima pevema g. Orbo in g. Marčecom srečo. G. Orba se v igri vsled svoje vloge ni mogel pokazati, glas njegov pa ima v višini jasen, svitl timber, tako da ga smemo imenovati tenorami barton. Nižina je polna in topla. Sem ter tam je pri intervalnih skokih slišati nekoliko oglatosti, ki pa se bo sčasoma zmečkala in zlija v zaokrožene postope. G. Orba poje sigurno in vsaj v tej vlogi ne kaže nikakih grobejših začimskih — že je sploh začel — hibi. Prav uporabna sila bo zelo muzikalen in močno talentiran se mi zdi g. Marčec. Mala lahota indispomiranost je bila kriva zlasti prikritih višin v prvem dejanju, no glasovnega materiala, prijetnega in toplega je v Marčecovem grlu mnogo. Vse kar je, občuti, izraža sedaj morda s še nekoliko vezano igro, no, vidi se mu, da je misleč pevec-igralec, vidi se mu to na obrazu, vidi pri vsakem gibu telesa, ki ga prilagodi srečno k adekvatnemu izrazu petja. Ako je res da je bil sobotni »Dalibor« njegov sploh prvi nastop, tedaj je svoj venci, ki ga je prejel, tudi v resnici zaslužil. Vendar mu naj bo ta venci predvsem v vzpodbudo za srečno pričetno bodočo povsko kariero —

Prihodnja noviteta v ljubljanski operi bo imela premiero sredi tega tedna. »Proizjela se bo klasična opereta »Baccaccio« v režiji gosp. Povheta. K delu se še vrnemo, danes opozarjamo le na premijero, ki bo najbrže v četrtek 25. t. m.

Nova premijera v ljubljanski drami. V sredo, dne 17. t. m. bo v ljubljanski dramati četrti dramski premijera: »Noblova nagrada«. Delo, ki je izredno učinkovito in je bilo uprizarjeno na vseh pomembnejših »drih Evrope, bo brez dvoma tudi pri nas ugajalo. Predstava se vrši za premijerski abonma.

»Star Makropulos«, komedija K. Čapka se bo uprizorila v soboto 20. t. m. v opernem gledališču. To veleznaimno delo si je izbrala za svoj štiridesetletni jubilej naša stara znanka, odlična umetnica gosna Gusti Danilova. Ker se je nadejati velikega obiska, opozarjamo vse prijatelje in znance »lavljence, da si ob pravem času prisrbe vstopnice.

Permanentna razstava Umetniške Matice. Danes se je otvorila obenem z delavsko knjižnico in čitalnico v palači Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v čitalniški dvorani stalna (permanenta) razstava Umetniške Matice. Na razstavi je zastopanih sedaj šest umetnikov, in sicer slikarji Gojmir A. Kos, Nande in Drago Vidmar, Seranjnik in Stiplošek ter kipar Tine Kos. Ker je bil rok za oddolitev glede razstave zelo kratek, je ta mesec razstavljenih le malo del. Razstavljenе umetnine se bodo menjavale vsak mesec, tako da bo v enem letu razstavljenih do 800 del. Ta razstava je sicer skromen začetek, tvori pa brez dvoma osnovo stalnemu modernemu salonu agline Umetniške Matice. Razstavo si lahko ogleda vsakdo brez vstopnice, če posesti čitalnico ali knjižnico. Odrpita vsak dan od 10. do 12. dopoldne in od 6. do 9. zvečer; ob nedeljah in praznikih

pa od 9. do 12. dopoldne.) Umetniška Matica pa poziva ob tej priliki vse slovenske umetnike, ki so združeni v tej organizaciji, da prijavijo svoja dela, ki bi jih hoteli razstaviti v palači Delavske zbornice. Razstavljanje dela so obenem tudi narodnj in je prav tu velika možnost, da jih prodajo. Vse dopise in prijave je pošiljati na centralno Umetniške Matice v Ljubljani, Dunajska cesta 35, osebno pa se lahko prijavijo vsak dan od 10. do 12. dopoldne pri tajniku T. Seliskarju, književniku v Ljubljani, Rožna dolina V. 10. — O d b o r.

Gostovanje Marija Simenca v Beogradu. Ker je znani operetni pevec Iličić (Illing) v zadnjem trenutku odpovedal nastop v operi »Aida«, in sploh angažman v Beogradu, ga je nadomestil Marij Simenc, ki je pel to ulogo z velikim uspehom. Beograjska kritika se zavzema za to, da bi Simenc ostal v Beogradu.

Jugoslovanska akademija slavi Tolstega. Drevi bo priredila Jugoslovanska akademija v Zagrebu javno sejo v proslavo 100letnice Leva N. Tolstega. Govoril bo akademik Martić.

Borovski v Zagrebu. Sloveči ruski pianist Aleksander Borovski bo 18. t. m. koncertiral v Zagrebu.

Prevode iz jugoslovanske literature napoveduje praški literarni tednik »Cesta«, ki izhaja pod redakcijo odličnega češkega kritika dr. Miroslava Rutteja. V 1. številki novega letulka je izšla novela »Tanka Tomasiča« Čudež v noči«, v 2. številki pa začetek povesti Marina Bega »Odmena«.

Domače vesti

Dvorno žalovanje v Beogradu. Na svojem posvetu pri kodanju je v soboto umrla ruska carica-mati Marija Feodorovna v visoki starosti 81 let. Kralj Aleksander je odredil 10 dnevno dvorno žalovanje. V tem času se ne bodo vršile na dvoru nikake slavnosti in tudi ne svečani sprejemi. Pri premembli dvorne straže v tem času ne bo igrala vojaška godba.

Izpremembe v šolski službi. Začasni strokovni učitelj višje gimnazije v Splitu Ivan Oblak je premeščen na gimnazijo v Nikšiću.

Izpremembe v državni službi. S kraljevim ukazom sta imenovana za sodnika apelacijskega sodišča v Novem Sadu dosedanja predstojnika okrajnega sodišča dr. Jakob Dolinar in Karel Klenovšek. Premješena pa sta carinika Ljubo Kovačević iz Subotice in glavni carinarnici v Dravogradu-Meži in Ljubo Bogner iz Dravograda h glavni carinarnici v Zagrebu.

Maršal Franchet d'Esperey v Dalmaciji. V nedeljo zvečer je iz beogradskega brzovalnika v posebnem dvornem vagonu prispel v Zagreb maršal francoske armade g. Franchet d'Esperey. Na glavnem kolodvoru so ga sprejeli armijski komandant general Matić, železniški direktor Trebinjac in francoski konzul Boissier. Iz Zagreba je maršal z brzovalnikom odpotoval v Split in v južno Dalmacijo, da si ogleda tamkajšnje pomorske institucije. Maršal je potoval v civilni obleki.

Ugleden nemški novinar v Dalmaciji. V Split je prošlo soboto prispel dr. Ernst Morsen, šef uredništva dunajske »Neue Freie Presse«. V Splitu ostane teden dni, pozneje pa poseti tudi Dubrovnik in Boko Kotorsko. Dr. Morsen je v glavnem prišel v Dalmacijo, da se informira, kakšni pogoji se nudijo tamkaj tučim in turistom ter da se pouči o političnem položaju v Jugoslaviji.

Kongres jugoslovenske zveze treznosti. V dne 2. do 6. novembra se bo v Zagrebu vršil kongres delegatov Jugoslovenske zveze treznosti. Vsi delegati zvezne uprave je minister prosvete izdal odlok, s katerim se vsem učiteljem osnovnih in mešarskih šol ter profesorjem srednjih šol in učiteljski, ki se žele udeležiti kongresa, dovoljuje v to svrhu potreben dopust.

Smrtina kosa. V Ljubljani je umrla po dolgi in mučni bolezni gđ. Vera Lukniš, sestra trgovke Angele Barborčeve. Pogreb bo danes ob 3. popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice. V Trzinu na Dolenjskem je ugasnilo življenje dobri, zlati mamici Mariji Prijateljčevi. Za pokojnico, ki je bila vsepovsod zelo priljubljena, plaka stotero src, ki so z njo izgubili svojo dobrotnico in zaščitnico. Pogreb bo danes ob 9. popoldne. — Na Jesenicah je umrl v tovarniški bolnici g. Matija Liković, ključavničar pri KID na Savi. Pokojnik zapuščal poleg žalujočih vdove še pet nepreskrbljenih otrok. — V Loki pri Zidanem mostu je umrl zadet od srčne kapi prevziral Josip Verk v 66 letu starosti. Prepeljali so ga v Celje, kjer se je vršil pogreb 14. t. m. na okoliško pokopališče. V celjski javni bolnici je umrl 13. t. m. 53 letni Anton Zagar, rudar iz St. Pavla pri Prebrodu. — Pokojnim blag spomin. žalujočim naše iskreno sožalje.

Izpit za logarje. Minister šum in rudnikov je odredil, da se prihodni mesec vrše drž. izpiti za nekvalificirane logarje. Za logarje iz Slovenije bodo izpiti 5. novembra v Ljubljani. Za predsednika komisije je določil Jovan Kraljević, inspektor ministrstva šum in rudnikov.

Naiboli ugodno

nudi jesenska in zimska oblačila

J. Maček

specijalna konfekcija za gospode in deco
ALEKSANDROVA CESTA 12.

Iz »Uradnega lista«. Uradni list Ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 97. številki pravilnik o delovanju, redu in pouku na državnih tehniških srednjih šolah.

Zlžnana obdobjenja kinematograf. Kakor javljajo iz Beograda se je prošli petek finančni odbor sestal na sejo, na kateri je bila odobrena uredba finančnega ministrstva o obdobjenju kinematograf. Po tej uredbi bo država obdajala odslej samo vstopnino.

Klek v snegu. Kakor poročajo iz Ogulina, je pretekla nedelja Gorskem kotaru prinesla za oktober nenavaden mraz. Klek je ves v snegu a v okolici njegovi je padlo 15 cm snega. Temperatura je znašala 2 stopinji C nad ničlo.

Zadarski prefekt in angleški admiral. Ob priliki prihoda angleške sredozemske eskadre v Zadar ni bilo nikakega sprejema. Ko je naslednje dne admiral Dutton šel na poset prefekta zadrske province, se je dal prijaviti po slugi. Ker dali časa ni bilo odgovora, se je admiral vrnil na ladjo, ne da bi se sestel s prefektom. Dan pozneje je prefekt z motornim čolnom prispel k admiralu, ki je hotel prijaviti dežurnemu oficirju, da želi posetiti admiralu. Čim je dežurni oficir prijavil prefektov dohod, je prefekt obrnil čoln ter se vrnil v mesto.

Prenos posmrtnih ostankov naših bojnikov iz Francije v domovino. Odbor za izvršitev zakona o narodnem priznanju zaslužnim za domovino je potom javnosti pozval rodbine vseh naših bojnikov, pomirnih in pokopanih v Franciji, naj predložijo prošnjo, da se posmrtni ostanki njihovih sorodnikov prepeljejo v domovino na podlagi omenjenega zakona. Mnoge rodbine so se pozivu odzvale. Rodbine, ki reflektirajo na prenos smrtnih ostankov njihovih sorodnikov, morajo plačati odboru 500 francoskih frankov za poravnavo izrednih stroškov.

Senzacionalna aretacija v Beogradu. Po vesteh iz Beograda je bil tamkaj bivši podpolkovnik avstroogradske armade J. Gerhard aretiran in izročen sodišču. Obtožujejo ga, da se je za časa vojne udeležil velikih plenitev in da je onečastil več deklic, med drugimi tudi hčerko mestnega načelnika v Plevlju.

Drakonska sodba. Iz Beograda nam poročajo: Dne 3. t. m. se je vršila pred višjim vojnim sodiščem razprava proti artiljerijskemu poročniku Vladimiru Korajzu, ki je bil eden od prvih po rangi i v Vojni akademiji i v višjem kursu. Korajza je ovdal neki oficir, da je po umoru v Narodni skupščini v Oficirskem domu se izrazil: Ako se bo tako delalo naprej, potem mora država propasti. Višje voj. sodišče se spoznalo Korajza za krivega ter ga obsodilo na 3 mesece suspenzije brez plače, na izgubo enega leta za napredovanje in na razveljavljenje kvalifikacije, dobljene v višjem kursu. — V hrvatskih krogih je ta drakonska sodba izzvala veliko vznemirjenje.

Težka poškodba tramvajskega sprevodnika. V nedeljo zjutraj je v Zagrebu reševalno društvo prepeljalo v Zakladno bolnišnico tramvajskega sprevodnika Karla Kromiška, rodom z Bizelskega. V remizi ga je zgrabil tramvaj ter ga pritisnil ob zid, tako la mu je zlomil desno stran prsnega koša. Poškodba je smrtonosna.

Posetite razstavo „Tisk“

Izvrševanje lastne garderobe
pouk za dame
modni atelje M. Šarc
vstop vedno mogoč!

Ubožnica Stjepana Radića. V Križevcih se je nedavno osnoval damski odbor, ki si je stavil nalogo, da zgradi ubožnico, ki bo nosila ime pokojnega Stjepana Radića. Dosele je odbor zbral vsoto 50.000 Din. Zagrebška oblast je zagotovila znatno vsoto za to ubožnico.

Sodnik poskušal izvršiti samomor. V Novem Sadu je preteklo soboto poskušal izvršiti samomor sodnik iz Kule Gjuro Pilić. Izpil je večje količino spirita in aspirina. Prepeljan je bil v bolnico ter mu izpraznili želodec in se sodnik izven nevarnosti. Poskušal je izvršiti samomor, ker ga je apelacijsko sodišče zaradi razžaljenja in obrekovanja predsednika okrožnega sodišča v Subotici obsodilo na pet dni zapora.

Grozna rodbinska drama. V Baški Topoli se je v petek zvečer odigrala kuriozna rodbinska tragedija. Seljak Josip Pikaš, ki je s svojo ženo živel v večnem prepiru, je po kratkem prepiru svojo ženo zabodel z nožem in jo smrtonosno poškodoval. Prepeljali so jo v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Pikaš je potem zažgal svojo hišo in se skušal obesiti. Sosedje so ga rešili. Mož je bil aretiran in izročen sodišču.

RABITE TUNGSRAM Barijeve elektroneke

Zblaznela starka razbila cerkvena okna. V Zagrebu je v nedeljo v jezuitski cerkvi zblaznela neka neznanca stara ženska ter razbijala v cerkvi šipe in kar je sploh dosegla. Izgovarjala je nerazumljive besede in se zvijala kakor žival. Ljudje so jo s pomočjo stražnika komaj obvladali, naka je bila prepeljana v bolnico. V bolnici je hotela napasti zdravnike. Njena identiteta se še ni mogla ugotoviti.

Dotiskani so namizni podložni koledarji. ki jih je izdala Založba hrvatskega naroda za oskrbo in vzgojo sirot hrvatskih narodnih poslancev in mučnikov blag. Stjepana in Pavla Radića in dr. Gjura Basićev. Koledarji obeh vrst so zelo okolišno izdelani, tako da po svoji zunanosti lahko služijo kot okrasek na mizah v sobah, pisarnah itd. Naročila na veliko v Sloveniji se naj naslove na poštni predaj 249 Ljubljana. Na ta naslov naj se javijo tudi prodajalne vseh večjih mest in trgov v Sloveniji, ki žele prevzeti prodajo.

ITO — zobna pasta najboljša!
V primerljivi zastrupljenosti, ki nastanejo zaradi pokvarjenih živil, zaradi alkohola, nikotina, morfine, kokaina je uporaba prirodne grenčice »Franz-Josef« važen pripomoček. Zdravniške strokovne knjige navajajo da pri zastrupljenosti s svinčevim vodo »Franz-Josef« hitro odstrani najbolj trdovratno zastrupenje, ki je glavni povod mučnih napadov kolike. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Nemška industrija je na berlinski letalski razstavi močno zastopana. Tvrda Mercedes-Benz je razstavila 800 HP močan orjaški motor z 12 cilindri, tehnično čudovito delo, nadalje dva zračno ohlajena motorja z 20 in 30 HP. 20 HP Mercedes-motor je svetovnoznatan po svojih poletih za kraljevo nagrado v Bruslju in po letu barona Kōniga iz Berlina v Moskvo. Zelo so vpoštevana precizijska dela tovarne za zobčasta kolela A. O. v Friedricshafnu ob Bodenskem jezeru, ki spada k Zeppelinovemu koncernu za zgradbo letal. Ta največja tovarna za zobčasta kolela na kontinentu je razstavila nemavavno trepne obratne dele za letalo, zrakoplov in avtomobil, tudi »podlagane in razdelitvene obratne dele« za visokoturne motorje, ki jih lahko prvovrstno izgotove za najmodernejši tovarniški in merski naprave. Nobena racionalno obratovalna gradnja letal in avtomobilov ne more biti brez cenjenih izdelkov.

Nogavice Rokavice

vsi deli uzodnega nakupa
najnižje cene.
Velika za rogal
Fr. M. ROZMAN.
Židovska ulica 7.

Continental je razstavila v veliki, elegantni koji pnevmatike za letala kot edina nemška tvrdka za pnevmatike. Pri vseh poletih je pristajanje najtežje. Dobra pnevmatika je zaradi tega največjega pomena.

Savez dobrovoljaca kraljevine SHS sreski odbor v Mariboru poziva vse v področju mariborske oblasti živeče dobrovoljce, da se zaradi včlanjenja čimprej prijavijo. Tajnik.

Podjetje, ki je v avgustu pod šifro »Takojšnji vstop«, iskalo strolepiško in knjigovodkinjo, prosimo, da javi oglasnemu oddelku »Jutra« svoj naslov.

Kslofit je najidealnejši tlak za kuhinje, predstabe, kopalnice, restavracije itd., ker je prijeten za holo, topel in se vedno brez truda čisti. Polaga ga tvrdka »Matujot« dr. z o. z., Dunajska cesta 36.

Obleke kemično čisti, barva, plišira in lika tovarna Jos. Reich.

Poročni prstan pri F. Čuden, Prešernova ulica 1.

Kino „IDEAL“

Danes zadnjikrat ob 4. pol 6., pol 8. in 9. uri najnovejši Ufa-film veselja, ljubavi in razkošja

Plesalka s krinko

z znamenitim in splošno priljubljenim VLAD. GAJDAROVOM v glavni vlogi.

Iz Ljubljane

Someščanil

V sredo, dne 17. oktobra 1928. ob 13.53 uri pride v Ljubljano slavni zapovednik zavezniških armad na solunski fronti francoski maršal Franchet d'Esperey ter ostane tu do 20. t. m. Maršalu se priredi na kolodvoru slavnostni sprejem. Vabim Vas, da se udeležite sprejema v kar največjem številu, da izkažemo svoje čustvo hvalečnosti in prijaznosti velezaslužnemu vojskovodji in s tem vsemu francoskemu narodu. Mestna občina bo razobesila zastave na vseh svojih poslopih. Vabim Vas, da okrasite svoja poslopja z narodnimi zastavami tekom maršalovega bivanja v Ljubljani.

Župan: Dr. Dinko Puc i. r.

Novinarji! Danes, torek, 16. t. m. v damski sobi kavarne »Emona« važen članski sestanek. Polnoštevilna udeležba nujno potrebna. Odbor.

Kraljeva organizacija SDS v Mostah sklicuje članski sestanek, ki se bo vršil danes zvečer ob 8. pri g. Lapajnetu. Člani naj se sestanka udeležijo v čim večjem številu. — Odbor.

Gozdovniki! Odslej bodo sestanki ob torkih. Za medvedke in fante (rdeča in zelena doba) ob 5. do pol 7., za ostale pa od pol 7. naprej. Vaša dolžnost je, da pridete vsi ob določenem času. — Glavar.

Društvo »Atena« naznanja, da bo prva plesna vaja za naraščaj (same deklice) v četrtek 25. t. m. od pol 7. do 8. ure zvečer v beli dvorani »Uniona«. Pojasnila za druge oddelke se dobe istotam. 1995

Večerni plesni tečaj Šole Jenko bo namesto v sredo vedno ob četrkih v balkonski dvorani Kazine ob 8. zvečer. Sprejemajo se še nove prijave vsak dan od 5. do 7. popoldne. Posebne plesne ure istotam po dogovoru. 2001

Dr. Pavel Avramović se je vrnil in zopet redno ordinira. 1996

Mestna ljudska kopel v Kolodvorski ulici bo zaradi nujnih poprav 16. t. m. zaprta.

Drobna policijska kronika. Policija je imela v nedeljo pomoči opravka z več razjarjenimi in prepirljivimi oboževalci demona alkohola; stražniki si v nekaterih primerih niso znali pomagati drugače, da so jih spravili v policijske zapore, kjer so se do jutra pošteno ohladili ter precej poparjeni odšli vsak po svojih poslih. V ostalem so bili prijavljeni naslednji dogodki: 1. tatvina pičev, 1. tatvina obleke, 1. tatvina svetiljke, 3. primeri nedostojnega vedenja v javnem lokalu, 1. prekrščenje policijske ure, 2. prestopka obrtnega reda, 2. primera kaljenja nočnega miru, 1. poskus samomora, 6. prestopkov avtomobilskih predpisov ter 4. prestopki nalepljanja komunističnih letakov.

Vlom v stanovanje. V nedeljo zjutraj je kontrolni organ ljubljanske policije zahvil v enem tukašnjih prenočišč neznanega volaka, ki je ložiral tamkaj v družbi svoje

Dr. Pavel Avramović

se je vrnil ter zopet redno ordinira od 9. — 11. in od 2. — 4. popoldne, Aleksandrova cesta 7., vhod Beethovnova ul. 9/I.

MUDr. Eranta Mis

ordinira od 17. oktobra dalje na Polanski cesti št. 16 (Josefinum) od 2 do pol 4. ure popoldne.

12145

zaročenke, brhke Dolenjke. Vojak se je legitimiral za Radoslava P., doma iz Zagreba. Navedel je, da je v soboto odslužil svoj vojaški rok in da namerava odvesti nevesto na svoj dom v Zagreb. Srečni par so na policiji izpustili, a se je izkazalo, da so storili napačno. V fantu se je namreč zbudila večeraj tatinska žilica. Omenjeni vojak se je pojavil v ponedeljek rano zjutraj v hiši št. 2. na Taboru, kjer je vdrl v sobo hlapca Ivana Cibra, ter mu ukradel kompletno novo obleko, nekaj perila ter kravato, po vrhu pa še srebrno žepno uro. Tatu so sicer opazili, vendar jo je pravočasno popihal, se kje v mestu preoblekel v civilno obleko ter tako ves nov odelj po svojo nevesto, ki bo zdaj gotovo vsa srečna, da ga vidi tako kavalirsko oblečenega. V primeru, da se poroči, pa bodo medeni tedni brzokone moteni, ker bo moral navihani Radoslav zopet iesti komis.

Teror

Svetiljko so mu ukradli. Strojni ključavničar Leon Toplak, stanujoč v Linhartovi ulici, se je prednočnim pomudil nekaj uric v Krušičevi gostilni v Zeleni jami, imajoč s seboj kolo, ki ga je spravil v vežo Toplak pa je iz previdnosti snel s kolesa svetiljko, ki jo je postavil na okno v kuhinji. Za svetiljko, vredno 130 Din, se do svojega odhoda v mnenju, da je na varnem, ni dal zanimaj, kar pa je bilo narobe. V trenutku nepazljivosti je pograbil svetiljko neznanec in z njo izginil.

Le vprašajte

pri nas po cenah za izoborno DOUBLE blago za suknje in za blago za oblike. Videli boste, da smo res ceneni.

A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta

Iz Maribora

Diplome so se razdelile dobro ocenjenim udeležencem zadnje valeniške in pomoniške razstave, ki jih redno prireja agilno Slovensko obrtniško društvo. V nedeljo dopoldne so se v veliki dvorani Narodnega doma zbrali razstavljalci zadnje razstave gojencev in gojenk obrtne nadaljevalne šole pod vodstvom svojih učiteljev in precej mojstrov. Predsednik slovenskega obrtnega društva g. Vahtar je po pozdravu z zadovoljstvom ugotovil velik napredek letošnje razstave. O pomenu obrtniške nadaljevalne šolestva je govoril nadzornik g. prof. Fink, načelnik zveze obrtnih zadrug g. Burčič pa je v svojem govoru naglašal veliko in važno nalogo obrtnega naraščaja.

Mariborsko muzejsko društvo je na izrednem občnem zboru v nedeljo dopoldne izvolilo za svoje častne člane predsednika zgodovinskega in muzejskega društva v Mariboru g. prof. dr. Frana Kovačiča, konservatorja g. Skrabarja iz Ptuj in ravnatelja splitskega muzeja dr. Abramčiča. Vsi trije so znani požrtvovalni delavci na polju domače zgodovine.

Iz borze dela. Mariborska borza dela ima v evidenci 696 brezposelnih, in sicer 438 moških in 258 ženskih delovnih moči. Od teh jih je še od prej v evidenci 567, na novo pa je bilo prijavljenih 129. Ponujenih služb je bilo samo 95 in se je posredovalo v 66 primerih.

Češki klub v Mariboru poziva svoje rojake iz mariborske oblasti, ki nameravajo prositi za državljanstvo kraljevine SHS da se takoj javijo klubu v svrhu zadevnih nasvetov. 2002

Večerni komercialni tečaj v Mariboru. Društvo zasebnih trgovskih nastavljenec v Mariboru bo otvorilo s 5. novembrom 1928. večerni komercialni tečaj, ki je namenjen predvsem osebam, ki se pripravljajo za vstop v privatne službe ali pa so že v službah, a si želijo kot obiskovalci (ke) večernih komercialnih tečajev razširiti in poljuditi trgovsko znanje. Predavanja bodo ob večernih, pri zadostni udeležbi tudi ob popoldanskih urah. Poučevalo se bo enostavno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo, trgovsko računstvo, nauk o menicah in trgovini, slovenska in nemška stenografija ter strojeopisje. Otvorili se bodo tudi še specialni tečaji za hrvaščino, nemščino ter esperanto. Tečaj bo trajal 6 mesecev vsak dan od 18. ali 19. ure dalje. Vpisnina znaša 20 Din, šolnina pa za vse predmete 300 Din mesečno. Priglasenci obiskujejo lahko tudi posamezne predmete, za kar znaša honorar mesečno 60 Din. Takse za končni izpit ni. Po zaključnem izpitu bodo dobili obiskovalci izpričevala. Društvo bo brezplačno posredovalo obiskovalcem za nastavitve. Prijave za tečaj sprejema dnevno od 8. do 12. ure g. Pelikan, Ljudska tiskarna v Mariboru, Sodna ulica 20. 2000

Nesrečni flobert. Flobert, kakor vsako strelno orožje v rokah otrok, je vedno usoden: ali se otroci obstrele sami, ali pa koga drugega. Elektromotor Josip Schuster je dobil flobertski strel v nogo, ko se je šetal po parku. Obstreli ga je neki deček, ki se je igral s flobertom. Ranjenec je v bolnici.

Nesreča pri kolesarski dirki. V nedeljo pri zaključku klubskih dirke kolesarskega društva »Peruna« se je kakih 200 m pred ciljem ponesrečil član Božidar Vencel. Pri padcu se je občutno ranil na glavi in na nogah. Takol pa se je ves krvav pobral ter nadaljeval dirko. Vzlic poškodbam je prišel med juniorji prvi na cilj.

Nedeljski pretepi so že nekaj običajnega v mariborski okolici, zlasti pa zdaj v jeseni, ko se fantje preveč nalezajo »šturma«, mešanice mošta in starine. Tudi zadnje nedeljo je bilo precej prekrerkanja in nekaj spopadov v Pokrahi, Lajterspergu, Pesnici in drugod. Najtežja žrtve pretefov je bil 19 letni viničarski sin Martin Lang iz

Kino Dvor tel. 2730

Samo še danes!
Velikastno delo, ki je te dni polnilo dvorano do zadnjega kotička.

„IZDAJA“

V glavni vlogi Jetta Goudal, M. Varkony, J. Schildkraut.
Ob 4. četrt na 7., pol 8., 9.
Najnižje cene! Najnižje cene!

«JOK» proti kašlju in hripavosti se dobi v vsaki lekarni in drogeriji

Brestrnice, kateremu je neki fant iz Rošpada prizadel tako hudo rano z nožem v desno roko, da je moral v bolnico. Ob nedeljah ima mariborski reševalni oddelke precej dela. Zgodil se pa tudi, da ga kličejo zaradi kakega »šturmaja«, ki se je tako nalezal, da ne more stati ne hoditi. Bilo bi umestno, da se tako brezvestno izkoriščanje dobrotne institucije prepreči s težkimi globami.

Iz Celja

Lepo zborovanje krajevne organizacije SDS v Polzeli V nedeljo se je vršilo v Orešnikovi gostilni zborovanje krajev. org. SDS, na katerem je poročal okrožni tajnik g. Žabkar iz Celja o političnem položaju. Udeležba in potek sta bila zelo lepa. Celo navzoči klerikalci so obsojali Korošček režim.

Redna seja celjskega občinskega sveta se bo vršila v petek 19. t. m. ob 18. Na dnevnem redu so poročila posameznih odskov in slučajnosti.

Uradne ure pri celjskem sodišču. Od 16. t. m. bodo pri celjskem sodišču uradne ure: ob delavnikih od pol 8. do 14., ob nedeljah od 9. do 12., ob praznikih od 8. do 12. Viožišče bo za stranke odprto ob delavnikih od 8. do 13., ob nedeljah od 9. do 12. in ob praznikih od 8. do 12.

Občni zbor Godbenega društva se bo vršil v soboto 27. t. m. ob 20. v prostorih Pevskega društva v Narodnem domu.

Celjsko mestno gledališče. Danes v torek 16. t. m. bo otvoritvena predstava celjskega gledališča. Gostovala bo mariborska drama s komedijo »Ognjenik«. Pozivamo občinstvo, da se predstave polnoštevilno udeležijo!

Ogenj v pisarni. V nedeljo popoldne so javili z Miklavčevega hriba ogenj v Celju. Pri čiščenju odvetniške pisarne dr. Goričana v Narodnem domu se je vnel bencin ter so zgorela vrata in več drugih malenkosti. Ogenj so kmalu zadušili.

Koroški dan v Celju

Celja, 15. oktobra

Včerašnje nedeljo so se zbrali v mali dvorani Celjskega doma naši Korošci. Dvorano je za to priliki okusno dekoriralo celjsko Opleševalno društvo. Nad odrom sta viseli siiki ustoličenja koroških vojvod in slika koroškega borca Einspielerja. Sestali so se Korošci ob 8-letnici žalostnega plebscista iz vseh krajev Slovenije, da si potujejo svojo bol in napravijo načrt za lepo bodočnost. Zbrali so se brez razlike stanov in strankarske pripadnosti in to v prav častnem številu. Zborovanje je otvoril s presrečnim pozdravom državni pravnik dr. Feilacher. Prečital je mnogoštevilna pozdravna pisma in brožavke odsotnih Korošcev, naka je izročil vodstvo zborovanja izvoljenemu predsedniku dr. Müllerju iz Maribora. Govorili so nato gg. prof. dr. Sušnik, prof. dr. Valentin Rožič o novejši nemški literaturi glede Koroške, sodnik Luka Kravina o dosedajni organizaciji emigrantov in njenem delu ter o bodoči organizaciji, univ. prof. dr. Albin Ogris pa je razpravljal o manjšinskih vprašanjih koroških Slovencev in o predlogu Nemcev glede kulturne avtonomije ter drugih manjšinskih zadevah. Vsi referati bodo objavljeni v posebni brošuri.

Po teh poročilih se je vršila obširna debata ter so bile sprejete resolucije in sklepi o bodočem sistematičnem delu za Koroško. Ob 17. je zaključil predsednik lepo zborovanje s pozivom, naj se čez tri mesece ponovno zbere v Celju, da postavijo temelje široki in trdni organizaciji koroških emigrantov.

Iz Kranja

Tatvina na trgu. Včerašnji običajni ponedeljski sejem je bil dobro obiskan. Neka gospa je na trgu izgubila novo ročno torbico, v kateri je bilo okrog 1000 dinarjev gotovine. Ni tudi izključeno, da je neznan žepar poskusil svojo srečo, ker je vladala med vrstami prodajalcev precejšnja gnetca.

Novi zvonovi na Smarjetni gori. Prihodnje nedeljo bodo na Smarjetni gori pognili v zvonik stare romarske cerkve nov zvon. Z njim bodo opravičali tudi signalno službo v primeru požarov.

Lep uspeh humanitarne službe. Rešilni oddelke tukašnjega Prostovoljnega gasilnega društva je izvršil v času od 1. do 15. t. m. 8 transportov z rešilnim avtomobilom iz Kranja in okolice v Ljubljano ter en prevoz iz okolice v Kranj, dva transporta z malim rešilnim vozom po železnici v Ljubljano in en lokalni prevoz, skupno torej 12 reševalnih akcij. Te števke, ki pomenjajo višek — saj je bilo v celnem lanskem letu le okrog 30 transportov — jasno pričajo, kako potrebna je ta institucija prostovoljne humanitarne pomoči osobito sedaj, ko se v takem obsegu razvija industrija v mestu in v okolici.

Med šolsko mladino sta se pojavila dva primera skratkine.

Srečen dobitkar. Srečka št. 116.271 državne razredne loterije, kupljena v tukašnji podružnici Ljubljanske kreditne banke, je bila dne 9. t. m. izžrebana in je zadela lepo vsoto

Najtežja žrtv Stelle Dallas

V glavnih vlogah:
Ronald Colman in Douglas Fairbanks
 Pride Pride! Kino I.EAL

Iz Kočevja

k—Število dijaštva na realni gimnaziji. Na državni realni gimnaziji se je vpisalo v I. razred 50 učencev (3 učenke); v II. razred z dvema paralelkama 61 učenec (8 učenke); v III. razred 31 (9); v IV. razred 34 (11); v V. razred 29 (8); v VI. razred 32 (2); v VII. razred 20 (2); v VIII. razred 18 (3).

k—Nove stavbe. Gostilničar g. Peter Lackner si je sezidal novo stanovanjsko hišo. G. Matija Kljun v Podgorici ulici si je postavil nov gospodarski objekt, v katerem bo izvršil svojo opersko obrt. Dograjeno so še: hiša g. K. Roka v Gm. dendorfu, vila g. dr. Arka in Gasilski dom. Popolnoma je dovršena nova hiša čevljar skega mojstra g. Flacka v Grajski ulici. V tej hiši so že adaptirani prostori za trgovca g. Wuttija, ki se bo preselil sem s svojo trgovino z Glavnega trga. Z deli pri novi tekstilni tovarni bodo v kratkem gotovi.

k—Promenadni koncert mestne godbe se je vršil v nedeljo. Godba je od zadnjih javnih nastopov že precej napredovala.

k—Novo kavarno na vogalu Trga kralja Petra je otvoril g. Mucolini iz Ljubljane.

Iz Trbovelj

t—Redka prikazen v jeseni. Pred nekaj dnevi je nalezl rudniški zdravnik g. doktor Peče na modrasa, ko se je solnčil na skalah nad Bobnom.

t—Trboveljski igralci so v nedeljo gostovali v Narodnem domu v Hrastniku z igro »Vozel«, ki je prav lepo uspela.

t—Tatvina v Dolu nad Hrastnikom. Posestniku Josipu Ahčanu je okradel znani potepi Franc Strmljan, ki ga je Ahčan vzel v službo, 1250 Jin in ko jabolk. Strmljan je bil že večkrat kaznovan radi tatvin. Sodišče na Vrškem ga zasleduje radi več deliktov.

t—Čestna razsvetljava v Hrastniku je posebno slaba od Rožave kovačnice do delavskega konzuma, kjer sta 2 ovinka. Na to je bila že lani opozorjena občinska uprava, a se ni dosedaj še ničesar ukrenilo.

Iz Zagorja

z—Proslava 10letnice osvoboditve bo sta pridelili 27 in 28 t. m. Zveza slovenskih vojakov in podružnica Jugoslovanske Matic.

z—Tombola Kola Jugoslovanskih sester se bo vršila v nedeljo 21. t. m. ob 14. v Sokolskem domu.

Zagovorniki v procesu proti Puniši Račicu

Kdo bo zagovarjal Punišo Račicu? Ne manjka zagovornikov! Vreme pravi: »Še nikoli noben obtoženec ni v največjih in najsenzacionalnejših procesih ni imel toliko braniteljev kakor jih bo imel Puniša Račicu. Doslej se jih je prijavilo 18, a število se utesne še podvoji! Poleg doslej prijavljenih zagovornikov Puniše Račicu jih bodo še nekaj angažirali prijatelji Tome Popovića in Dragotina Jovanovića Luneta, za katerega se je doslej prijavil kot zagovornik samo dr. Dušan Ilić.

Na drugi strani je doslej gotovo, da bo družini ustrelnih treh poslancev zastopal posl. dr. Sekula Driljević.

Sporočilo slovega pariskega odvetnika Torresa, da je sprejel zastopstvo umorjenih hrvaških poslanecov, je vzbudilo v Beogradu presenečenje. Tem bolj, ker je g. Henrik Torres v pismu gospe Mariji Radčević povdaril, da z globokim ganotjem sprejema častno povabilo in da bo z največjo verno in neodvisno od vsake strankarske politike posvetil vse svoje moči, da ojači čisto slovečanske interese ter počasti spomin moža ki se je žrtvoval v težki borbi za demokracijo in socialne pravice. Povdaril je, da nalogo sprejema od obupa-

ne soproge in otrok človeka ki je bil zavrtno umorjen, istotako pa tudi od vsega naroda, ki je bil tako težko prizadet v svoji plemeniti borbi.

Še večjo presenečenje, kakor pismo odvetnika Torresa pa je povzročil odgovor odvetnika Puniše Račicu, zagovornika Bore Popovića, ki je v »Politiki« objavil na naslov »Spoštovanega gospoda kolega Torresa« odprto pismo, v katerem mu med drugim sporoča naslednje »pripombe«:

»Vi ne boste mogli sodelovati v našem procesu na način, ki ga vi smatrate za možnega, ker se temu protivi naša sodna organizacija. Kajti, ako bi se vi hoteli konstituirati kot zastopnik privatnega tožitelja, vi za to nimate potrebnih svojstev, ker bi vam v to svrhu bilo potrebno formalno polnomočje prizadetih oseb, ki pa ga ne morete dobiti, ker niste kot odvetnik dekretiran pri naših sodiščih!«

Na neprimeren način izraža advokat Bora Popović svoje začudenje kako se »držne« g. Torres vmešavati v naše strankarske in politične razmere. Gotovo so posamezne navedbe Bore Popovića glede pravice ali lahko izmožinski odvetnik nastopi v procesu v naši državi, osnovane in argumentirane z določbami naših zakonov. Toda način in ton, v kakršnem se g. Bora Popović nastopil napram veleuzlednemu francoskemu odvetniku, bo v Franciji gotovo našel neprijeten odmev.

Sport

Razpis olimpijskega petboja za prvenstvo Slovenije v letu 1928

ASK Primorje razpisuje na nedeljo, 28. oktobra 1928., s pričetkom ob 10. uri, olimpijski petboj za prve vo Slovenije v letu 1928. Prireditelj se vrši na igrišču ASK Primorje. Dunajska cesta, Tekalnice je iz lesa, ima 4 nedvignjene zavoje in je dolga 395,50 m. Tekmovanje se vrši brez handicapa in po obstoječih pravilih JLASA. Prijavnina znaša za osebo 20 Din in je isto priloženo prijavi, poslani najkasneje do nedelje, 21. t. m. ob 12. uri na naslov: S. Sancer, Tavčarjeva ul. 1. Naknadne prijave se sprejemajo proti dv. in prijavnini do 25. oktobra ob 12. uri na isti naslov. Vrstni red tekmovalcev je sledeči: 1. Skok v daljavo z zaletom; 2. met kopja; 3. tek 200 m, 4. met diska; 5. tek 1500 m. Dovoljeni so samo po trije meti oziroma skoki. Teke 200 in 1500 m absolutno vsak tekmovalci posamezno. Klasifikacija se izvrši po tabeli za desetboj, ki jo izdaja FIFA. Nagrade: 1. mesto — primerno darilo — in naslov prvaka Slovenije za leto 1928. v olimpijskem petboju; II. in III. mesto plakete. — Akademski športni klub Primorje.

Zadnja beseda o Trojanah! G. Lojze Zajc nam je k četrtkovemu članku o tej prireditvi poslal sledeči dopis, ki ga resnici na ljubo objavljamo: 1. Komisija ni ovrgla dejstva, da se je startalo v 2minutnih presledkih; 2. Komisija ni ovrgla dejstva, da je bila kontrola na startu in cilju postavljena samo iz članov »Motoklubu Celje«; 3. Komisija ni ovrgla dejstva, da se je startalo kilometer nižje kot je bilo določeno; 4. Komisija je bil pred startom in po dirki vložen protest, na katerega se ni ozirala. K 3. mestu, ki si ga je priboril gospod Stieger, pripominja, da mu je bilo to mesto priznано samo pri kvalitativnih vožnjah. — Besedo ima svezel.

Vrhničani na vožnji po Jugoslaviji! Športno društvo »Vrhničani« ne bo imelo dalje časa nobene večje dirke, ker so nekateri boljši dirkači društva odšli na športno potovanje širom Jugoslavije. Če jih bo motilo slabo vreme, se ustavijo dalje časa v Zagrebu. Zelim pa av veselo in srečno kolesarsko pot.

Nogomet na Jesenicah! V nedeljo sta odigrala SK Svoboda in SK Korotan iz Kranja prijateljsko tekmo, ki je končala z zasluženo zmago 3 : 1 za goste.

TKD Atena (hazena odsek). Jutri v sredo ob 15. trening na igrišču. Trening je za vse prijavljene igralce strogo obvezen. Istočasno in istotako se sprejemajo nove igralce. — Vodstvo odseka.

IJS (Službeno). Danes ob 20.30 važna seja upravnega odbora. Navzočnost vseh odbornikov nujno potrebna. Tajnik

SK Ilirija, nogom. sekcija. Važen sestanek I. moštva se vrši danes, v torek točno ob 18.30 v klubski sobi v kavarni »Evropa«. Prosim polnoštevilne udeležbe. Današnji redni trening odpade vsled povelj v garderobi. Od jutri naprej se vrši trening zopet v objavljenem redu.

SK Ilirija. Opozorjajo se sekcije, ki uporabljajo nogometni športni prostor, da je tekališče od danes naprej, malo igrišče pa od srede naprej na razpolago Kolu ja hačev za trening za nedeljsko jahalno prireditelj. Trening je treba vsled tega prenesti na veliko igrišče. — Odborniško službo opravljajo: danes g. Deržaj, v sredo g. Berdaja, v četrtek g. Cimperman, v petek g. Beretto, v soboto g. Baltesar, v nedeljo g. kap. Vizjak, v ponedeljek g. Baltesar, prihodnji torek g. Kramaršič. — Tajnik.

Težkoatletična sekcija. V sredo. 17. tega meseca se bo vršil pri Lloyd sestanek vseh težko atletov, kateri nameravajo letos redno trenirati. Na sestanku se bodo sprejemale tudi prijave novih članov, vendar pa bodo morali takoj poravnati članarino vsi člani, kateri hočejo letos redno gojiti težko atletiko. Vabljeni so zlasti začetniki. Več na sestanku samem. — Tajnik.

Gospodarstvo

Sporazum med Länderbanko in Slavensko banko

Pred dnevi smo poročali, da je bila med Länderbanko in upravo konkurznega mase Slavenske banke dosežena poravnava glede »porega paketa« delnic Trboveljske premorske družbe, ki ga Länderbanka neče izročiti konkurzni masi. Kakor doznavamo, je ta poravnava dejansko še manj ugodna, kakor pa se je prvotno mislilo.

Iz historijata te sporne transakcije je znano, da je Zentralfinanzbank in Dunaju prevzela od Slavenske banke nekaj tisoč predpologov in kritje svoje terjatve 116.257 delnic Trboveljske premorske družbe, od katerih je bilo 85.460 komadov lastnina Slavenske banke, 30.797 komadov pa lastnina komitentov Slavenske banke. Po polomu banke so komitenti zahtevali izročitev svojih deponiranih delnic, katerih pa uprava konkurznega mase ni mogla izročiti, ker jih je imela v depozitu Länderbanka. Zato so komitenti predložili oblastvom kazensko prijavo proti funkcionarjem Länderbanka, ki so vedeli, da gre za delnice komitentov in so jih nazvle temu vzeli v zastavo za terjatve napram Slavenski banki, kakor tudi proti nekaterim funkcionarjem Slavenske banke. V konkurznem postopanju so lastniki delnic dosegli, da se one delnice, ki so last komitentov, izločijo iz konkurznega mase. Vložili so tudi tožbo proti Länderbanki in konkurzni masi Slavenske banke ter se obrnili na Länderbanko z vprašanjem, če se hoče mirno poravnati. Nato je Länderbanka stavila konkurzni masi Slavenske banke poudbo, ki je bila sedaj sprejeta.

Po tem sporazumu bo Länderbanka izročila Slavenski banki, odnosno komitentom vseh 30.797 delnic brez kuponov za leto 1926. in 1927., ostalih 85.460 delnic pa bo prevzela po tečaju 560 Din za komad, ter lo razliko med njeno terjatvijo in dejansko ceno izročila konkurzni masi pod pogojem, da izplača komitentom kupone za leta 1926. in 1927. Tako bo po tej poravnavi konkurzni masi ostalo komad en in pol milijona Din. Iz gornjega je razvidno, da je ta poravnava za konkurzno maso zelo neugodna. Länderbanka za svojo terjatve ne bo utrpela nobene škode, kajti na eni strani je računati, da se bo tudi borzna cena delnic Trboveljske premorske družbe dvignila, na drugi strani pa je treba še upoštevati, da je Länderbanka vnovčila kupone za leta 1926. in 1927. od vsega števila delnic in tako dohila skoro 7 milijonov. Na ta način se je torej rešila vseh obveznosti napram Slavenski banki. Da pa je poravnava izplačila tako slabo za konkurzno maso, nosi precejšnjo krivdo naša državna oblast, ki ni pravočasno posegla v ta spor.

Stanje Narodne banke 8. t. m. (Vse v milijonih Din; v oklepajih razlike napram stanju od 30. septembra). Aktivna: kovinska podlaga 877,9 (- 5,4), posojila na menice 1471,5 (+ 27,2), lombard 253 (- 0,5), saldo raznih računov (tečajne difference deviz 655,6 (+ 18,6); pasiva: obtok bankovcev 3413,3 (+ 89,9), državne terjatve 212,5 (- 10,5), obveznosti po žiru 414,1 (- 12,5), razne obveznosti 104,7 (- 52,1). Devizne rezerve so se nekoliko dvignile, čeprav se je postavka kovinska podlaga zmanjšala, kajti saldo raznih računov, ki vsebuje skoro izključno tečajne difference deviz, se je povečal za 18,6 milijona Din. Obtok bankovcev se je zaradi povečanja meničnega portfelja in zmanjšanja žirovnih in drugih obveznosti ponovno dvignil in se že približuje 6. milijardi.

Luksuzna namizna sol. Po odreditvi uprave monopolov bo solarna in Kreki pričela proizvajati luksuzno namizno sol v težbi po pol in 1 kg. Ta sol bo v omotih od kartona in pergamentnega papirja ter bo nekoliko dražja kakor običajna sol.

Trnorna pušk in municije v Kragujevcu. Ob priliki 75letnice, odkar je bil v artiljerijsko-tehničen zarodu v Kragujevcu vili prvi top, bo danes na novi tornici za puške in municije v Kragujevcu, ki je letos pričela obratovati, odkrita spominjska občeta.

Konkurs je razglašen o imovini Gregorja Blažona, urarja v Novem mestu (prvi zbor upnikov 27. t. m., oglasitveni rok do 17. novembra, ugotovljeni narok 24. novembra).

Likvidacija. V likvidacijo je prešla Slavensko-ameriška petrolejska družba z o. z. v Mariboru.

Nasodovanje emisij za inozemstvo v Newyorcu. Kakor znano, vlada na newyorškem denarnem trgu že nekaj mesecev precejšnja napetost, ki znatno ovira emisije inozemskih posojil in plasiranje vrednostnih papirjev. Dočim je bilo v prvem polletju t. l. v Newyorcu emitiranih za inozemstvo 1053 milijonov dolarjev (I. polletje 1927 704 milijonov dolarjev), je v III. četrtletju skupna vsota vseh emisij za inozemstvo znašala le 155 milijonov Din napram 267 milijonov v III. četrtletju prejšnjega leta.

Slaba letina tofaka v Turčiji. Po zadnjih uradnih cenah je letošnja letina tofaka v Turčiji zaradi vremenskih neprilic, viharjev in boleznih znašala le 14,4 milijona ok (1 oka = 1285 g) napram 24,89 milijona ok v preteklem letu. Zaloga janskega pridelka znašajo še okrog 8,5 milijona ok. Od lanske letine je bilo po uradni statistiki dolej izvoženo 18,28 milijona kg v vrednosti 34,24 milijona funtov, in sicer v Italijo 9,16

milijona kg. v Nemčijo 1,59, v Grčijo 1,16, v Nizozemsko 0,53, Zedinjene države 0,52, Anglijo 0,29, Belgijo 0,13 milijona kg in manjše količine v druge države. Morda bo letos glede na slabo letino v Turčiji naša monopolna uprava pokazala več spretnosti glede prodaje ogromnih zalog tobaka, ki jih ima v skladiščih.

Dobave. Gradbeni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave 2000 kg je-klene pocinkane žice; do 20. t. m. pa glede dobave 125 parov lesenih strojev za tračnice. Strojni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. t. m. ponudbe glede 120 kg železa za avtoenično varjenje in 60 komadov Bourdonovih cevi za manometre. Prometno-komercialni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave armatur za plinske cevi; do 30. t. m. pa glede dobave 40 m³ bukavih drv. (Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih oddelkih.) Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 750 m železnih cevi za parno kurjavo; do 27. t. m. glede dobave 50 kož za prehodne mehove; do 28. t. m. pa glede dobave 1800 m cevi za parno kurjavo. Direktorije državnega rudnika v Velenju sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave vrvodvodnih cevi. Direktorije državnega rudnika v Kakanju sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave raznega železa in gumijevih cevi. (Predmetni pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) Dne 20. t. m. se bo vršila pri inženjskem oddelku savske divizijske oblasti v Zagrebu očetna licitacija glavnice instalacije elektrike na zgradbi vojašnice na Sušaku. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem oddelku.)

Dobave. Strojni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 1550 zavrtikov brzinsomerilnih trakov, do 24. t. m. glede dobave 200 kg glicerina, do 27. t. m. glede dobave 900 komadov ročajev za armature ter glede dobave 130 komadov delnih plavčev. Prometno-komercialni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave svetilnih armatur in raznih svetilk. (Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih oddelkih.)

Borze

15. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet živahniji. Največje je bilo povrnjevanje v devizah na Prago, Curih, Dunaj in London. Potrebo v devizah na London. Trst, Amsterdam in Newyork je krila privatna ponudba, ostalo potrebo pa Narodna banka. Tečaj deviz se niso znatneje spreminili. Devizi na Newyork in Dunaj sta nekoliko popustili, deviza na Trst pa je dalje čvrsta. Med efekti je bila zaključena Ljubljanska kreditna po 128.

Na zagrebškem efektinem tržišču je tendenca vojni škodi ostala nespremenjena. Pri mirnem prometu se je promotivno trgvala po 439, kasa po 440 in za februar po 459 — 460. Investicijsko je notiralo 85,5 do 86 brez zaključka. Med banknimi vrednotami je bilo večje zanimanje za Narodno banko, ki se je trgvala po 6980 — 7000. V istem se bili zaključki v Poljedelski po 17,5 v Prašedionu po 920 in v Srpski po 151. Med industrijskimi vrednotami se je Trboveljska ponovno okrepila ter je bila zaključena po 490, pozneje pa po 495. Slavonija se je trgvala po 6 — 7. V ostalem so bili zaključki v Danici po 150 in v Dubrovačku po 480.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.9775 — 22.8575 (22.8275). Berlin 13.5425 — 13.5725 (13.5575). Bruselj 0 — 7.9167, Budimpešta 0 — 9.9354. Curih 1094.1 — 1097.1 (1095.6). Dunaj 7.9931 — 8.0231 (8.0081). London 275.83 — 276.63 (276.23). Newyork 56.83 — 57.03 (56.93). Pariz 0 — 222.4. Praga 168.37 — 169.17 (168.77). Trst 297.21 — 299.21 (298.21).

Zagreb. Dunaj 7.9931 — 8.0231, Berlin 13.5475 — 13.5725, Budimpešta 9.9354 do 9.9504, Milan 297.05 — 299.05, London 275.83 — 276.63, Newyork 56.83 — 57.03, Pariz 221.6 — 223.6, Praga 168.37 — 169.17, Curih 1094.1 — 1097.1, dolar 56.3 — 56.6.

Curih. Beograd 9.1875, Pariz 20.29, London 25.20875, Newyork 519.6, Milan 27.215, Praga 15.40, Dunaj 73.075, Budimpešta 9.9354, Berlin 123.72, Bruselj 72.24, Varšava 68.25, Bukarešta 8.14, Sofija 3.75.

Ne mučite svojih otrok s ribjim oljem, temveč li dajte

JEMALT

ki vsebuje slad in ima zaradi tega veliko hranilno vrednost, je lahko prebavljiv in draži tek. Dobi se v vseh lekarnah v malih in velikih ovojčkih.

Duraj. Beograd 12.48 — 12.52, Berlin 169.11 — 169.61, London 34.47 — 34.57, Milan 37.22 — 37.32, Newyork 710.25 — 712.75, Praga 21.0475 — 21.1275, Curih 136.69 do 137.19, dinarji 12.41 — 12.47.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 158 — 0, Ljubljanska kreditna 128 — 128 (128), Prašedion 920 — 0, Kreditni zavod 175 — 0, Večje 110 — 0, Ruše 260 — 280, Stavbna 56 — 0, Sešir 105 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Voja škola 439 — 440, kasa 439 — 440, za december 448.5 — 450, za februar 458 — 460, investicijsko 85.5 — 86, agrarne 55.5 — 56; bančne vrednote: Poljo 17 — 17.75, Kreditna 85 — 0, Hipo 58 — 59, Jugo 88 — 88.5, Narodna 7000 — 7100, Prašedion 920 — 921, Srpska 151 — 152, Jugo za december 0 — 92; industrijske vrednote: Narodna štampa 22 do 25, Našička 1800 — 0, Gutmann 200 do 205, Slaveks 100 — 105, Slavonija 6 — 6.25, Danica 142 — 150, Drava 542.5 — 560, Sečrana 490 — 490, Vagon 6 — 85, Union Osijek 290 — 0, Večje 110 — 115, Isis 20 do 30, Dubrovačka 460 — 485, Trboveljska 492.5 — 495, Narodna mlinska 195 — 0.

Beograd. Voja škola 488 — 488.5, investicijsko 84.75 — 85.5, agrarne 55.5 — 0.

Blagovna tržišča

Poležaj na hmeljskih tržiščih. Na zateškem hmeljskem trgu je bila kupčija pretekli teden živahnija. Trgovci so prodali pivovarom okrog 1000 bal, zato se zopet poleg izvoznikov in zastopnikov nemških pivovar udeležujejo nakuna. Predstavniki inozemskih pivovar so nakupili na deželi okrog 600 bal. Razpoloženje je mirno, cene pa so stalne in znašajo: za izbrani hmelj 2100 — 2150 Kč, za prvovrstni 2000 do 2100 Kč, za dobri srednji 1900 — 2000 Kč in za slabši srednji pa 1800 — 1900 Kč za 50 kg. Na nürnberškem hmeljskem trgu se je tudi pretekli teden kupčija razvijala bolj slabo, predvsem zato, ker je bila veletrgovina pri nakupu rezervirana. Prodanih je bilo okrog 300 bal. Za 50 kg je koncem tedna notiral: tržni hmelj 110 — 170 mark, gorski 170 — 190, hallertonski (Siegel) prvovrstni 230 — 270, srednji 200 — 220, württemberski prvovrstni 210 — 230 mark. V tranzitnem prometu je bilo prodanih več manjših in večjih partij hmelja različne proveniencije po 90 — 140 mark (26.40 — 38 Din za kg).

Ljubljanska blagovna borza (15. t. m.) Les: Tendence nespremenjena. Zaključeni je bilo 5 vagonov smrekovih hlodov. — Deželni pridelki: Tendence za žito nespremenjena. Zaključeni je bilo 7 vagonov turškega, Nudi se pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plač 30 in): baška, 80 kg, promptna po 302.5 — 305, za oktober po 302.5 — 305, za november po 307.5 — 310; turščica: baška, slov. postaja, navadna tarifa po 365.5 — 370, ameriška »La Plata«, promptna, zacarinjena, fo Ljubljana po 315.5 — 320; ječmen: baški, 70/71 kg, zdrav, rešetan, fo Ljubljana, plač po prejemni blaga po 315 — 317.5; rž: baška, 73/74 kg, užaženo blago, mlevska tarifa, slov. postaja po 295 — 297.50; moka: oga, fo Ljubljana, plač po prejemni blaga po 430 do 435; oves: baški ali slavonski, rešetan, zdrav, navadna vozina po 285 — 290.

Novosadska blagovna borza (15. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet: 44 vagonov pšenice, 9 vagonov turškega, 1 vagon avsa, 1 vagon ječmena, 1 vagon rži, 3 vagona otrobov. Pšenica: baška in baška poljska 252.5 — 255; banaška 247.5 — 250. Rž: baška 245 — 250. Ječmen: baški, sremski in slavonski 245 — 250; baški, pomladni 280 — 290. Turščica: baška, za december-januar 247.5 — 252.5; za marec-april 285 — 290; za april-maj 290 — 292.5. Moka: baška oga in oga 357.5 — 367.5; »2« 337.5 — 347.5; »3« 317.5 — 327.5; »6« 270 — 280; »7« 250 — 260; »8« 205 — 215. Otrobi: baški v jutastih vrčah 182.5 do 187.5; banaški 180 — 185.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani. 15. oktobra 1928.

Višina barometra 308.8 m

Upozorovanja	Barom.	Temper.	Rel. v.	Med. vet. in brzina v metrih	Sl. vet.	Padavine
Ljubljana ...	767.4	04	94	N 1	10	dež 21
Maribor ...	757.3	50		SE 2	6	
Zagreb ...	765.9	60	65	N 3	10	
Beograd ...	761.8	40	94	NW 1	10	dež 01
Skoplje ...	761.3	50	70		10	100
Split ...	760.7	80	45	NNE 7	3	50
Sarajevo ...						
Dubrovnik						

Solnce vzhaja ob 6.14, zahaja ob 17.16, luna vzhaja ob 7.18, zahaja ob 18.5. Najvišja temperatura danes v Ljubljani 10.0 C, najnižja — 1.8 C. Zjutraj močna slana.

Visok zračni tlak, ki se je v prejšnjem tednu ustalil nad centralnimi deli evropskega kontinenta ter nam naklonil vrsto lepih, sicer precej hladnih, a vendar prijetnih solnčnih dni, se je pričetkom tega tedna moral umakniti novi depresiji, ki se je pripodila z Atlantskega oceana ter polagoma odpirala maksimum proti vzhodu. Že v torek zjutraj se je nahajalo nlegovno središče nad Romunijo in se je naslanjalo z ozkim pasom še na Alpe, dočim je istočasno zračni vrtnec atlantske depresije že potegnil močne južozapadne vetrove čez Francijo, Nemčijo ter Poljsko. V torek popoldne so se tudi pri nas že uveljavili prvi znaki bližajoče se depresije, ki se je z ne-navadno naglico prestavljala proti vzhodu in se do srede zjutraj namestila na dolgem pasu od Jadranskega morja ter gornje Italije do srednje Švedske; v vsem tem predelu je bilo deževno vetrovno na južozahodno toplejša na severozahodu, kamor je že pritiskal hlad od severa, pa mrzlejša vreme.

Ali kakor je depresija hitro prišla, tako je naglo tudi odšla: v četrtek zjutraj se je niena podobna os nahajala že nad ozemljem med Romunijo in Leningradom. Za odhajajočo »depresijo« je planil proti jugu mrzli zrak s severa, čez Skandinavijo, ter pretel tudi našim krajem z mrzlo poplavo.

Toda nad Atlantskim oceanom se je že pojavila nova depresija; njeno središče je bilo v četrtek zjutraj še zapadno od Irske, njen zračni vrtnec pa je krožil v viharnem tempu okrog Velikobritanskega otočja ter je že pričel posegati na zapadno polovico Francije ter Belgijo in Holandsko. To je bilo ono jutro, ko jo je Zeppelin mahnil v Ameriko in se je tej depresiji raje izognil v ogromnem ovinku preko vzhodne Francije, Španije, Madeire in Azorov, nego da bi se skušal z njenimi

Iz življenja in sveta

Kaj se godi z „Grofom Zeppelinom“?

»Zeppelinov« polet v Ameriko ni potekel tako gladko kot se je pričakovalo. Njegov let se je razvil v blodnjo nad Oceanom, ki se zdi, da je odvisna samo še od vremena, od milosti in nemi osti vetrov, proti katerim so vodniki zračne ladje skoraj brez moči.

»Grof Zeppelin« je bil zgrajen v glavnem za to, da dokaže možnost zrakovne plovnosti čez Ocean. Ta njegova večvažna misija pa se je žal že s prvim poletom izjalovila. Pokazalo se je, da zrakoplov v sedanji dovršenosti še ni zmožen slediti neki v naprej določeni poti, niti ne more preleteti te v preračunem času, od katerega v največji meri zavisi rentabilnost zračnih prog. Zračne ladje so še vedno v tolikšni meri podvržene atmosferskim pričkom da danes še nikakor ne kaže začeti z njimi rednega potniškega prometa in tako nevarni poti, kot je čez Ocean, iz Evrope v Ameriko. Mnogo bo še treba dela in izkušenj, preden bodo zračne ladje dorasle tej težki nalogi.

Kaj je v glavnem prekriza'lo v načrtu zarisanu pot »Zeppelina«, to se sedaj

zadosti točno še ne da ugotoviti. Poročila o poteku njegovega poleta so v prvi vrsti naglašala, da ga ovirajo viharji. Ali poročila so bila redka, kratka in nejasna. Brezžične zveze so bile ves čas jako nezanesljive. Mogoče je »Zeppelin« sam sprejemal dobro, toda njegova oddajna postaja, ki jo je imel na krovu, ni delovala ves čas, kakor bi bilo treba. »Zeppelin« pa je bil v glavnem navezan na svoje brezžične aparate, posebej na radio-goniometer, s katerim se dá ugotavljati smer, v kateri leti. Temu se je imel, po zahtevu dr. Eckenerja, zahvaliti tudi Z. R. 3., da je srečno priletel v Ameriko. Zato so tudi na »Grofu Zeppelinu« inštalirali ta aparat z največjo skrbnostjo. Kljub temu so se tik pred njegovim startom za Ameriko po nemškem časopisju začele širiti vesti, da radio-goniometer na »Zeppelinu« ne kaže zanesljivo, kar so baje ugotovili že pri poskusnih poletih nad Nemčijo. Če je na teh vestih kaj resnice, se bo šele izvedelo. (Gl. tudi novejša telegrame!)

Kaj boste počeli, kadar Vam bo petdeset let?

To vprašanje je stavil neki nemški filmski list filmskim igralcem. Nekateri sploh niso odgovorili nanj, ali zato, ker jih je strah te strašne številke, ali pa zato, ker vobče ne vedo, kaj bodo delali v tisti dobi. Drugi pa so odgovorili neženirano: naj nekoliko teh odgovorov navedemo!

Hans Adalbert Schlettow: Bodite prepričani, da bom v svojem petdesetem letu delal baš obratno kar delam danes. Takrat bom mnogo spal, česar zdaj ne morem, ker sem preveč zaposlen. V gledališču in pri filmu delam po osemnajst ur dnevno, a če bi dan imel osem in štirideset ur, bi menda delal dnevno po štirideset ur. Takrat bom mnogo jedel, česar danes ne morem in ne smem, zakaj potem zbogom lepa linija! Dosti bom potoval, a ne v svrhu filmanja, ker to ni n'kaka zabava, nego svobodno, kakor človek potuje, kadar je na dopustu. Malo bom pisal, da se odpočijem od naporov sedanjih let, ko spada podpisovanje avtorizacij tako rekoč v vsakdanjemu kruhu. Iz vsega tega vidite, da bom s petdesetimi leti strašno materijalen človek, da bom prav neznošen — seveda če mi bo vobče usojeno dočakati petdeset let...

Hilda Roschova: Vprašate me, kaj bom delala v petdesetem letu svojega življenja? To bi tudi sama hotela vedeti! Mislim pa, da bom takrat še živeła. In mogoče bom nosila dolge lase in bom tožila nad rovo dobo. A morda bom tudi pridigala o »modrosti življenja samo da bodo te pridige za deco po priliki take kakršne so bile za mene, ko sem bila še otrok — namreč docela brezuspešne in odvisne...

Luciano Albertini: Kaj bom delal, ko mi bo petdeset let, ne vem, ali kaj bi hotel delati, to vem. Hotel bi se z raketnim strojem popesti na luno. Da ušakam to senzacijo, bi hotel živeti tudi sto let.

Drage knjige

S knjigami je ista kakor z violini. Čim starejši so, tem bolj zrastejo v ceni, a če izhajajo od znamenitih avtorjev, jim postane cena nedosežna. Gre seveda v splošnem za prve ali vsaj redke in na kakršenkoli način zanimive izdaje. Tako je priredila Ameriška umetniška galerija v Newyorku pred nedavnim posebno dražbo prvih izdaj Dickensovih del. Za 254 knjig je izkupila 22.300.000 Din v našem denarju. Posamezna knjiga je stala približno 88 tisoč dinarjev. To je pač horendna cena. Toda zgodovina bibliofilije pozna še vse drugačne cene. Tako so ponudili na javni dražbi v Londonu iz papušine pred vojno zelo znanega zbiratelja umetnin in starin lorda Muirforda med mnogimi drugimi stvarmi tudi prvi časniški odtis Defoejevega »Robinzona Crusoeja« za približno 300.000 dinarjev. Toda zanimanje za ta prvi natis priljubljenega romana, ki je začel izhajati v oktobru 1719, v listu »Original London Post«, je bilo med navzočim občinstvom (seveda petičnim) tako veliko, da so ga končno oddali za milijon dinarjev! Med drugimi deli so prodali prvi natis Montaigne-ovih »Esejev« iz l. 1603 za 5600 Din; Hölderlinovega »Hiperijona« v prvi izdaji za nekaj več nego 10.000 Din. Stendhalovo »O ljubezni« za 5200 Din. Balzacovega »Veliaka« za d'žele v Parizu« za

približno 10.000 Din. Če pomislimo, da si kupimo te knjige lahko v novih izdajah kvečjemu za 50 Din, potem vidimo, da so v starih izdajah res nekaj vredne, pa čeprav se ne morejo z dragocnostjo prvega natisa »Robinzona« niti primerjati. Jasno, da jih ne moreš primcrjati z novimi izdajami v nobenem pogledu, tako kar se tiče zunanje opreme, trpežnosti, čistega tiska itd.

Včasih ni stara knjiga niti vsebinsko nič vredna, pa dosega vseeno visoko ceno kot kuriozitet. To velja n. pr. za pol nore naravoslovne, medicinske, alkimistične razprave srednjega veka in začetnega novega veka. Vsebinsko zanimivo delo Arabca Razisa Mohameda o eksperimentih starogrškega zdravnika Hipokrata, eno izmed prvih del, ki so bila tiskana (iz l. 1481.), velja kakšnih 10.000 Din. Na približno isto višino je cenjena »Astronomija« Tycha de Bracha iz l. 1602, z njegovo podobo in s podobo raznih instrumentov. Sploh imajo stare knjige včasih veliko vrednost le zavoljo svojih ilustracij. Razprava starega riboslovca Nikolaja Marescalca o ribah stane danes zaradi svojih mnogih lesorezov n. pr. skoraj 20.000 Din. Deset akvarelov iz l. 1795., ki predstavljajo alkimistične laboratorij in njegove priprave v tej dobi, cenijo na 3200 Din.

Slavni finski tekač Paavo Nurmi večkratni svetovni in olimpijski prvak, se je udeležil v zadnjih časih raznih tekmah v Budimpešti, na Dunaju, v Berlinu itd. ter postavil celo vrsto novih rekordov. V Berlinu je dosegel hitrost 19 219 km na uro.

Tudi rekord

Berlinski igralec Fred Eimemberger je obogatil svet za nov rekord, za katerega bi ga aho kazivale vse — ženske. Ni mu dalo miru, da je neka miss Carleyeva iz Chicaga pred nedavnim potolkla vse svoje vrstnice in dosedanje govornike s 43 in polurnim nepretrganim govorjenjem. Šel je in se je zmenil z ravnateljstvom nekega varijeteja, da bo še dal časa zabava obiskovalce tega javnega lokala z govorjenjem o vseh možgih stvarih, o politiki umetnosti, ljubezni zdravju, z recitacijami itd. To se mu je v polni meri nosrečilo. Govoril je 120 ur in v tem času je spal v »obrokih« vsega skupaj 8 ur. In vendar ni bil na koncu prav nič hripan. Eimemberger ima sitajno izžoan govorni organ in ogromna pluća, hotel je mimogrede dokazati, da ni govorjenje na podlagi teh dveh primorčkov nobena posebna umetnost.

najboljše, najtrajnejše zato

Naši onstran granic

»Mussolinija pohrustati.« Pred kratkim je stal mlad Slovenec s svojim dekletom na ulici v Trstu in je, zagledavši da vohalu bližnjega poslopja prodajalca »mušolov« (majhnih školjk, ki se prodajajo pečene), veselo vzkliknil: »Zdaj pa pojdiva mušole hrustati.« Komaj pa je izrekel te besede, priskočijo trije fašisti, med njimi eden v častniškem kroju, in že je fant dobil klofuto, da se je opotekel. Med fašisti je bil eden slovenskega rodu in ta je zagotavljal »vojna tovarišema, da je fant rekkel, da je treba »Mussolinija pohrustati«. Napadenec je zaman trdil, da to ni res. Moral je s fašisti v njihov urad, kjer so zahtevali od njega, da prizna, da je rabil besede, kakor so mu jih oni podtikali. Ker se jim ni vdal, so ga začeli pretepsti z gorjajo, da se je žul v vežo njegov krik, dokler se revež ni onesvestil. Imeli so ga potem zaprtega dva dni in zdaj leži doma bolan. Po prsih je ves ranjen in glava mu je vsa podpluta od udarcev. Da bi se kam pritožil, je popolnoma izključeno, ker bi mu pritožba prinesla prav gotovo le še udarec.

»O Dalmaciji« je izšlo zadnja leta nebroj laških spisov. Tudi fašistični tajnik iz Ferrare Umberto Klinger (!) je poslal Dalmacijo, ki se mu je zdela tisto laška dežela. Ne gre mu v glavo, kako je to, da ne sije nad pokrajino onstran Jadrana petelovrgata laška zvezda. Končno pravi, da potrebuje laška manjšina v Dalmaciji v svojem obupnem boju stalnih direktnih stikov, da vzraste v njej prepričanje, da ni osamljena, na kar se bo borila dalje vedno uspešneje, dokler ne bo odrasla, kar pa se bo zgodilo kmalu...

»Do slovenske zasebne šole pri Sv. Jakob« v Trstu je stavila šolska oblast nove zahteve. Učni načrt se mora docela ujemati z načrtom javnih šol, kar pomeni, da naj bo ves pouk italijanski. Osobje mora biti usposobljeno, kakor javni učitelji. Nato je oblast odklonila pravico do poučevanja 12 učiteljem, kar nimajo izpita iz italijanske kot učnega jezika.

»Cerkev mora vrstiti s fašizmom vzporedno vzgojo« drugorodnih mas. V milanskem »Corriera della Sera« piše o Slovanih v Julijski krajini dolge članke Orio Vergani. Zahteva, da mora iz cerkva izgniti naš jezik in zavladati ima v njih italijščina. Fašistični režim spušča cerkev in je storil za njo že toliko, da ima sedaj pravico zahtevati, da ne bo njeno delovanje nasprotno njemu, marveč da bo cerkev vzporedno z njim v enakem smislu vzgojevala drugorodne mase. V cerkvi sv. Antona starega v Trstu se ne sme nikdar več propovedovati slovensko in v Gorici ne smejo imeti več slovenskih postnih pridig. Propaganda slavizma znači slovenska propoved, slovenska molitev in slovensko petje v cerkvi. To mora nehati. Za peščico Italijanov v Postojni zahteva, da mora biti v tamošnji cerkvi vse italijansko. Vergani upa, da se doseže med fašizmom in cerkveno oblastjo sporazum po njegovih izvajanih. Kadar izgine jezik »drugorodcev« iz cerkve, potem šele prešine nove italijanske državljane pravi fašistični duh.

Pred sodniki

Nasilen kovač

Kovač France sedi v domači gabrovski gostilni, pije vino, rentiči in išče prepit. Slabe volje je. Okoli njega brenči velika črna muha, mu seda na nos in na čelo; kovač jo zaman podi z lopastno roko in vmes preklinja. V gostilni se zbirajo gostje, kovač ne pogleda nikogar in samo pije. Alkohol prične počasi delovati, mrke Francetove oči se sovražno zaiskre in fant se začne norčevati iz gostov. Nihče ne ugovarja. Kovač se boje, sal vedo, kako je močan in nasilen. Kovač ne odneha, vstane izza mize ter jame hoditi sem in tja po gostilni. »Kaj pa sinarši, ali te je oša pčila,« ga povpraša znanec Tomaž. »Ne oša ampak muhe mi nagajajo,« de zasmešljivo kovač in trešči Tomaža ob tla. Tedaj pristopi gostilničar in jame miriti, pa se kmalu tudi sam znajde na tleh, saj ga je treščil kovač s tako silo, da se je kar stresla nizka izba. V gostilno pride delavec Bine z žago na ram. Ko vidi razdivjanega kovača, mu zažuga, ta se takoj počene vanj, mu izbije z roke žago ter ga zgrabi za vrat. »Z nožem me je, pomagajte!« zavpije Bine in zašuti težko bolečino v levi roki. In tako se je zgodilo, da bodo Brezovčani kar 6 mesecev brez svojega kovača, ki je zamenjal svojo mračno kovačnico s temno ječo.

»Nisem tatica!«

Po polju hodi mlada Majda in se posklavlja od svojega fanta. V jutranji rosi blesti poljsko cvetje. Majdi se pa zdi, da se tudi ono posklavlja od nje in plaka kakor ona, ki ima oči polne solz. Majda je žalostna in vsa obupana, a njen Janez, ki je prekrakal noč, se veselo smeje in hripavo vriska, da se dvigajo pred njima plašne prepelice in beže dalje. »Ne bodi žalostna, Majda! Čez 8 mesecev se bom vrnil od vojakov, pa bo zopet vse veselo,« tolaži deklo pozumni fant. »O, ti še ne veš, kako sem nesrečna, nikoli več ne grem v Ljubljano služiti. Obdolžena sem bila tatvine, jaz pa nisem tatvica, ne, še nikoli nisem kradla,« se zagovarja pred fantom, da delica. »Tatvine si obdolžena?« se začudi Janez in jo nekako dvomljivo pogleda. »Da, da, obdolžena sem bila, in 5 dni sem dobila, a sama ne vem zakaj. Tisti moj gospodar je trdil, da sem več stvari vzela in jih poslala domov na Dolensko.« »Ali so kaj preiskovali?« »Seveda so in tudi neke čevlje so dobili, ki sem jih pa sama kupila.« »Dečva, dečva, to pa že ne bo res. Če so pričevali povedale, da se čevlji lasti gospodarja, so že morali biti.« »Ne, ne, moji so bili!« Janez čuti, kako se mu polavlja v duši dvom, lezen le na Majdo, ker mu le haš to uro slovensa začetnika s to svojo novico. Zardi se mu, da ona nikakor ni nedolžna. Ne, v nemo hišo pa ne bo nikoli prišla nevesta, ki le kradla, si misli fant in končno zamišljen poleg svoje ljubice. »Janez, tudi ti me imaš za tatvico.« Fant sklene še globlje glavo in molči. Ona ga gleda žalostno in plašno, nenakrat obstane: »Kdaj se vidiš? Ali boš kmalu pisal?« Fant ne odgovori, počasi se obrne od nje. »Pa ne, hvali Majda.«

Tudi Janez čuti, da za njim napoved se da zamele. »Res sem kradla, res, nikomur nisem priznala in nikomur ne bom! Pa me zapusti še ti! Izbral si bom drugega!«

Dekle dvigne glavo in odhaja brezskrbno proti Ljubljani.

Vodje »Zeppelinovega« poleta preko oceana, fotografirani kratko pred startom v Friedrichshafnu: v sredi dr. Eckener, na levi kapitan Flemming, na desni kapitan Lehmann.

Carica - mati je umrla

Na svojem posestvu v Hvidoereju pri Kodanju je umrla po dolgi bolezni ruska carica - mati Marija Feodorovna v 81. letu starosti. Po rodu je bila danska princeznja, hči kralja Kristijana IX. Imenovala se je tedaj Dagmar. Ko se je leta 1866. poročila s poznejšim ruskim carjem Aleksandrom III., je prestopila v pravoslavlje in spremenila ime. Kot hči tistega danskega kralja, ki je moral leta 1864. odstopiti Slezvijsko Prusom, je bila že za življenja svojega moža in pozneje, ko je zavladal njen sin, car Nikolaj II., središče vseh protinemskih stremeljenj na ruskem dvoru. Imela je zlasti na svojega sina velik vpliv in je bila znana po svoji drzni odločnosti. V času, ko je vsa višja petrograjska družba trepetala pred machinacijami nihilističnih in drugih prevratnih krogov, se je brez strahu in vsakega spremstva prikazovala, kjer se ji je ljubilo. Tudi ob boljševiški revoluciji je kazala to svojo odločnost. Bila je v zvezi s protirevolucionarnimi gibanji in so jo morali ob njihovem končnem porazu skoraj s silo odpeljati na angleški vojni ladji na Dansko. V Hvidoereju je potem živeła sama zase, le redkokdaj je obiskala London, kjer

živi del njenih sorodnikov. Angleški kralj je njen nečak. V smrt svojih sinov, carja Nikolaja in velikega kneza Mihaela ter prestolonaslednika Alekseja ni verovala do konca svojega življenja. Vsak hip je pričakovala vesti, ki bi ji sporočila, da je nesrečna carska rodbina ušla strahovitemu pokolju v Jekaterinburgu. Iz tega razloga tudi ni hotela priznati manifestu, s katerim se je bil veliki knez Ciri leta 1924 v Parizu proglasil za carja.

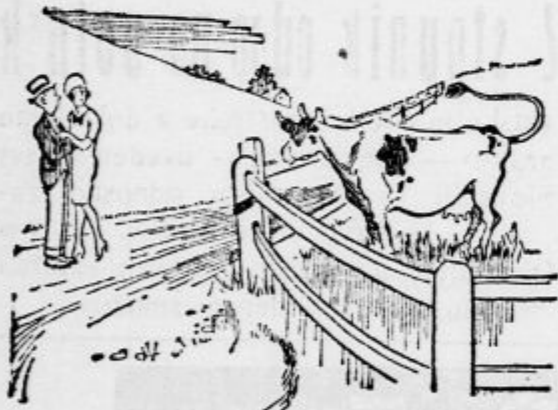
Nam šče finančnih s raz, **orožn**

uniform najceneje **SCHWAB**

Proces proti Obrečenovim morilem

se je pričel te dni pred najvišjim sodnim dvorom v mestu Mexiko. Slika nam kaže (v spodnji vrstici) obtožence. Prvi na levi je José de Leon Toral, čigar krogla je usmrtila komaj izvoljenega državnega predsednika.

»Ne poljubljal me, kadar gleda krava sem. Sicer postanem rdeč in se zažene na naju.«

Quidam:

Cirkus

Oceno so pisali že drugi, poklicani. Največ Höllriegel. Ne nameravam pisati ocene.

Vendar ne morem, da ne bi pisal. O cirkusu in »Cirkusu« in o našem spoštovanem občinstvu.

»Cirkus« je film in ne cirkus. Cirkus je bila reklama na naših ulicah, film ni bil cirkus.

Naše občinstvo je blagega srca in ljubi zabavo. In napetost in vratolomnost. Zato jih je bilo mnogo, ki so bili nad »Cirkusom« razočarani. Harry Piel je odločno boljši akrobat od Chaplina in kar je poglavitno, njega ni treba privezati na vrvi in tudi z levi in drugimi krvoločnimi zvermi ume drugače ravnanje. Altro che!

A vendar je bil zmerom poln. Vendarle je bilo nekaj v »Cirkusu«, česar ni v cirkusih. Baš ono kar je nekateri odbijalo, je mnoge privabljalo. A med nekaterimi niso bili samo Pielovi

oboževalci, bilo je tudi »boljših« ljudi. Saj vendar ne gre, da bi se mi, Evropeci, smejali bedastim ameriškim dovtipom!

Rad imam Chaplina in bi hotel, da bi ga vsi imeli radi. Morda sem zato komu krivičen.

»Lov za zlatom« sem videl sedemkrat, »Cirkus« samo dvakrat; ples s kruhki bi gledal vsak večer.

»Cirkus« je raztrgan. Človek, ki ga je ustvarjal, je trpel; njegova žena in taseča in ves ameriški ženski svet je glodal in trgal na njegovi duši: Chaplin-avtor, Chaplin-režiser, Chaplin-aktér je naposled vendarle samo Chaplin-človek.

Vzlic temu bi dveh, treh dejanj ne dal za vse Llovde. Keatone in Patatchone.

Malo sem si li, se tvoj d, avtor, za komični prižo. »Cirkus«

Skoda, da je konja tako obrabljen in nenopolna. Film bi bil moral priti v Ljubljano že v maju; takrat je bil še nov. Toda ljubljanski kini so se ustra-

šili solnce in nestalnosti našega občinstva. Kdo je torej kriv, da se danes moramo zadovoljiti s fragmentom? Kini ali publika? Circulus vitiosus.

Odličen gospod se mi je čudil, da se ne čudim, da žanje »Cirkus« po svetu tolike uspehe. Da je vse skupaj čisto napačen »amerikanski« kič.

Odlični gospod ve, da je Hollywood v Kaliforniji, da je Kalifornija v Ameriki in da je Amerika tako rekoč neopismena. Točno. Da imajo ondi cow-boys in prerije. Točno.

Odlični gospod naj se ne čudi, da se ne čudim, ker vem: Chaplin — on prvi Šaplin — je rojen v Londonu in Londončani so bili prvi, ki so Charlieju aplavdirali. Takrat pri nas še nismo poznali »amerikanskih« kičev.

Morda najboli mi, ki zmagujem s Telovim jabolkom. Pl hck cirkuski dovtip, parodiran in travestiran, Charliejev sprejemni izpit: siromak ima smolo kakor vselej, jabolko je gnilo in ravnatelj vendar ne bo zahteval, da

Lite Greyeve ne omenja nobena kritika. In vendar igra poglavitno vlogo: njen zločestni vpliv se javlja v vsej drugi polovici filma, po nekod tudi v prvi, ter v celotnem delu: na aktérju in v koncepciji. Blagosloviljam pa jo, da je Chaplinu inspirirala zaključno sceno: da ga ni onesrečila. Bog vedi ali bi se...

umetnik pr. Lj. ... a to! Zločestni go končnega prizora?

Charlie, kam ti gre pot iz »Cirkusa«?

